

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 34 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. RUGSEJO (SEPTEMBER) 8 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

V. Mazelio nuotrauka

Lietuvos Gen. Konsulas J. Budrys sveikina Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimą, įvykusį praeitą savaitgalį New Yorke. Kairėje - dalis prezidiumo narių: T. Blinstrubas, dr. A. Nasvytis, St. Barzdukas.

KAI NĖRA KITOS IŠEITIS...

Sovietams per penkias dienas padarius net tris branduolinius bandymus, prezidentas Kennedy pranešė, kad Jungtinės Valstybės taip pat atnaujina atominius ir kitokius bandymus, tik tuo skirtumu, kad jie bus vykdomi laboratorijose ir požemiuose. "Akivaizdoje šių sovietų vyriausybės žygių, pareiškė prezidentas Kennedy, mes neturime kitos išeities, kaip tik imtis tų pačių žygių Jungtinių Valstybių ir kitų laisvų tautų saugumui užtikrinti.

Tuo pačiu kartu prezidentas Kennedy ir premjeras Macmillanas kreipėsi į premjerą Chruščiovą, siūlydami branduolinius bandymus vykdyti tokiu būdu, kad jų spinduliavimas nesudarytų pavojaus gyventojams. Į šį pasiūlymą sovietai iki šiol neatsakė. Vietoj to, sovietų spaudos agentūra Tass išjuokė šį pasiūlymą. Girdi, tik visiškai nusiginklavimas gali išspręsti branduolinių bandymų klausimą.

Apie tai, kad Jungtinės Valstybės atnaujina branduolinius bandymus, buvo pranešta Britanijos, Prancūzijos ir Vakarų Vokietijos vyriausybėms. Britanija ir Prancūzija, kurios, kaip žinoma, taip pat yra išsprogdinusios keletą branduolinių bombų, tuo tarpu bandymų neketina atnaujinti. Prancūzijos prezidentas de Gaulle, betgi sako, kad vakarų valstybės neturėtų skubintis tartis su sovietais dėl "branduolinio bendradarbiavimo". Anot jo, Prancūzija tam pritars, bet tik tada, kai Chruščiovas sukurs "taikingą tarptautinę atmosferą." Prezidentas de Gaulle yra i-

sitikinęs, kad karo dėl Berlyno nebus. Bet jėgu ir būtų, tai, girdi, jis baigtusi Sovietų Sąjungos ir jos šatelių nenaudai.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Naujas Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininkas Jonas Jasaitis (dešinėje) lydimas L. Karmazino, lankosi Vienybės ištaigoje.

Dabar

Juozas Tysliava

Dėl to, ką pasakė Macmillanas, būtent, kad "niekas nekariaus dėl Berlyno", dabar daugelis pečiais trauko. Bet ar verta stebėtis?

Tiesa, Berlynas - buvusios prūsų karalystės sostinė, buvusios vokiečių imperijos centras. Vokiečio akimis, tai šventovių šventovė. Tai kaip Jeruzalė žydai, arba Vilnius - lietuviai...

Na, bet čia kaip tik ir yra tas "hund begraben" - šuva pakastas. Ar anais 1920 metais, kai lenkai atsitrenkė į Vilnių, daug kas siūlėsi mums padėti juos iš ten išvaryti? Ar žydams, kurie buvo pasiryžę žūt būt neapleisti Jeruzalės, daug kas padėjo kariauti su arabais?

Dabar, po 16 metų, amerikiečiai organizuoja Berlynui vaduoti sąjungą... O ką jie darė Teherane, Jaltaje ir Potsdame? Ypač Potsdame, kur amerikiečiai, turėdami atominę bombą, labai lengvai galėjo patarti sovietams atsitraukti ne tik iš Berlyno, bet ir iš Pabaltijo... Bet, vietoj pasistūmėję į rytus, amerikiečiai tada atsitraukė atgal į vakarus, užleisdami sovietams dar dvi Vokietijos provincijas... Mažai betruko, kad padovanojus arklių, tada būtų buvę atiduota dar ir kamanos su balnu...

Ar šių ir daugelio panašių faktų akivaizdoje, galima stebėtis, kad Britanijos premjeras nenori kariauti dėl Berlyno? Net ir dabar, kai Chruščiovas sprogsta atominėmis bombomis...

Karas dėl Berlyno galės būti, bet tik tada, kai Europos jėgų balansas pasikeis vokiečių naudai. O iki ta "atsiskaitymo valanda" vokiečiams išmuš, Elbės upėje dar turės nubėgti nemažai vandens.

Berlynas, kaip ir rytų Vokietija, yra vokiečių reikalas. Vakarai su rytais susikibę tik tuo atveju, jeigu sovietai mėgintų savo geležinę uždangą perkelti į vakarus nuo Pirenėjų - į Ispaniją, kurią dar Leninas pavadino "revoliucijos išvakarėmis". Bet tai jau būtų karas dėl Europos. Tai būtų karas dėl to, kas turi valdyti pasaulį...

Kol Kremliaus politikai vadovaus Chruščiovas, kuris, nelyginant katinas su pūsle, lakstys su koegzistencijos idėja, karo nebus. Ir todėl Nikita yra nuoširdus, sakydamas, kad "mes karo nepradėsime".

Tokių karų, kurie nežinia kada, kur ir kuo baigiasi, rusai nepradeda. Valstybės užpuola kitas valstybes tik tada, kai joms ankšta, kai joms trūksta žaliavos ir maisto. Šiuo atžvilgiu Sovietų Sąjunga, su savo neapreplamais žemių plotais, su dar nepraimtais turty šaltiniais, kaip tik yra praeisvė Vokietijai, kuri tiek 1914, tiek 1939 metais buvo priversta kariauti dėl erdvės... pilve.

Zmonės, kaip ir skruzdės, kariauja dėl pilvo. Tai visų karų, visų revoliucijų pradžia ir galas.

Tiesa, žmonijos istorija yra išmarginta karais dėl laisvės. Bet ir čia ne viskas auksas, kas blizga. Tautos, atgavusios savo laisvę, neretai stengiasi paveržti kitų laisvę...

Adomas Mickevičius, savo poemose šlovinęs Lietuvos praeitį, negalėjo suprasti, kaip lietuviai, šimtmečius tūnoję giriuose, paskui "išėjo į lankas" ir užkariavo beveik pusę Europos...

Bet laiko sąvartoje atsirado ir daugiau rezginių, kurių lenkiškai rašęs Lietuvos poetas šiandien negalėtų išnarplioti. Pavyzdžiui, kaip Lenkija, pati daugiau kaip 100 metų vilkusi Rusijos jungą, paskui galėjo grobti lietuvių, gudų ir ukrainiečių žemes?...

Žmonijos istorijai yra žinomi ir kiti karai, tai karai dėl Kristaus grabo... Kaip žinoma, "gavę į kailį" Palestinoje, kryžiuočiai atsikraustė į pavyslį ir čia, Dievo motinos vardu, žudė prūsus, žemaičius ir lietuvius vien dėl to, kad jie nenorėjo pripažinti jų valdžios.

O ar ne tos pačios krikščioniškos Europos remiami kryžiuočiai paskui sukūrė prūsų valstybę, kuri pasistatė Berlyno miestą - miestą, kur prieš 16 metų Rooseveltas, Churchillas ir de Gaulle savanoriškai sulindo į Stalino "kaliošą"?

Tokia, trumpai suglaudus, ta Berlyno istorija, kuri šiandien kiekvienam ant liežuvio galo, būtent: "Ar bus karas?"

Tarptautinės teisės specialistai dabar suka galvas, kaip išvengti branduolinių ginklų vartojimo kare. Bet Cothburn O'Neal, savo veikalė apie Tamerlaną (Master of the World) sako, kad "perhaps it is true after all that there is nothing new under the sun".

Atžymėjęs faktą, kad jau 1389 metais Vytauto vadovaujama Lietuvos kariuomenė vartojo parako ginklus - armotas ir šautuvus, autorius vaizduoja, kaip nenugalimas totorių valdovas dėl to jautėsi.

- Tai velnio išradimas, tai pragaro mašinos, su kuriomis nei Alachas, nei aš nieko bendro neturime, kalbėjo Tamer-

Mukelta j 4 psl.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakunas

L. Kancausko nuotrauka

Hollywoodo filmų ir TV aktorė Rūta Lee Kilmonytė Maž. Liet. Bičiulių gegužinėje Los Angeles, Cal. rugpjūčio 26 d.

Los Angeles mieste šių metų pradžioje įsisteigusi Mažosios Lietuvos Bičiulių draugija, kuriai pirmininkauja kalpėdiškis Algirdas Glažė, padarė lyg ir "debiutą", pasirodyma lietuvių visuomenėi savo pirmuoju pikniku - rugpjūčio 27 d. Piknikas praėjo su tokiu dideliu pasisekimu, kad pralenkė net ir pačių rengėjų pastangas ir spėliojimus. Nežiūrint kad kaimynystėje Long Beach mieste tuo pat laiku vyko kitas (to miesto lietuvių klubo) piknikas, bet, kalnuose stovyklavo lietuviai skautai, mažlietuvių piknikas sutraukė tiek daug publikos, kaip retai kada mūsų piknikuose tenka matyti. Svečių tarpe matėsi profesorius Mykolas ir Viktoras Biržiška, dr. ir A. Deveniai, Lietuvos Namų direktorių tarybos pirmininkas J. Uždavinys, Lietuvos Bendoruomenės apylinkės pirmininkas inž. J. Motiejūnas, žurnalistas inž. J. Motiejūnas, apygardos pirmininkas K. Liaudanskas, birutiečių pirmininkė Andrašlūnienė, radijo valandėlės direktorius Br. Gediminas, muz. J. Ažuolaitis, žurnalistas J. Gobis, rašytojai Svaistias-Balčiūnas, P. Orintaitė-Janutienė, J. Tininis, aktorius G. Velička, Hollywoodo baletininkas J. Puodžiūnas su savo balerina, Lukšiai, inž. Val Varnas ir daug kitų - jų tarpe nemažai jaunimo.

Pavakarėmis, berods pirmą kartą lietuviškų piknikų praktikoje, atvyko Rūta Lee-Kilmonytė lydimą savo pusešerės Lilijos Vilimaitės - Dutch ir jos vyro dr. P. H. Dutch (jis yra vengrų kilmės - augęs Vengrijoje - mokslininkas, vadovaujantis čia atominio

reaktoriaus statybai. Teko su juo kiek ilgiau išsikalbėti, pasirodė, kad jis apie lietuvius ir Lietuvą yra labai puikiai informuotas. Tai, be abejoj, jo žmonos (Vilimaitės) ir Rūtos nuopelnas.

Kai paskubomis "surežisavome" grupę nuotraukai su šiais skubančiais ir mielais svečiais - fotografų atsirado tiek daug (žinoma su L. Briedžio ir L. Kancausku priešakyje), kad dr. Dutch pastebėjo "beveik kaip Hollywoodo".

Būdamas labai užimtas Rūta norėjo dar laiku suspėti ir į kitus parengimus, bet čia rado tiek daug senų pažįstamų ir naujų gerbėjų - kad pikniko turėjo užtrukti ilgiau nei buvo numatyta. Bet visa tai publikai paliko labai malonaus įspūdžio, o rengėjams dar ir pagerino nuotaikas. Pavaišinę svečius alučiu - jau besukabančius kitur, palydėjome su geriausiais linkėjimais ir kvietimu pasimatyti kitame mažlietuvių piknike sekančiais metais.

Toks gražus pirmojo parengimo pasisekimas, be abejo, yra geru paskatiniu rengėjams - Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijai - jų užsimojimuose ir padėka jų talkininkams, kurių tarpe čia pirmoje vietoje reikėtų paminėti Mariją Aftukienę, atvykusią iš Yucaipos (virš 80 mylių nuo Los Angeles) ir paaukojusią dvi dienas darbo, kad paruošus puikius pikniko pietus. Jai prie stalo piknike mielai talkininkavo Kancauskienė, o kiti, nešę didesnę ar mažesnę parengimo darbų našta buvo: broliai Vytautas, Jurgis, Arvydas ir Algirdas Glažiai, Izolina Petrauskaitė, R. Ne-

nortaitė, O. Glažienė, E. Dovydaitienė, Vladas Gilys, P. Navickas, J. Štupinys.

V. Glažė buvo parengęs nedidelę Mažosios Lietuvos valzdų ir spausdinių parodėlę kuria buvo nemažai domimasi.

Tiesa, buvo ir vadinama "laimės lentyna", kuriai dovanų sunesė mažlietuvių ir svečiai, bet pačias didžiausias ir vertingiausias atvežė pikniko šeimininkė M. Aftukienė.

VYKSTA Į AZIJĄ IR AFRIKĄ

Vienybietis Algirdas Glažė, aukštas Pietinės Kalifornijos Automobilų Klubo pareigūnas rugsėjo pradžioje išvyksta į Aziją ir Afriką, kur įvairiose vietovėse tyrinės turizmo sąlygas amerikiečiams. Kelionėje užtruks šešias savaites.

Dr. ir Alena Deveniai rugpjūčio 29 d. išvyko į Čikagą iš kur A. Devenienė skrenda į Washington, D. C. dalyvauti tarptautinėje valstiečių konferencijoje, o dr. Devenis automobiliu - į Connecticut, į Kaliforniją grįšią tik užkokių 4 ar 5 savaitių.

J. Uždavinio pastangų dėka Lietuvos Namams gautas leidimas pardavinėti alų. Svetainėje dabar savaitgaliais pilna lietuviškų veidų

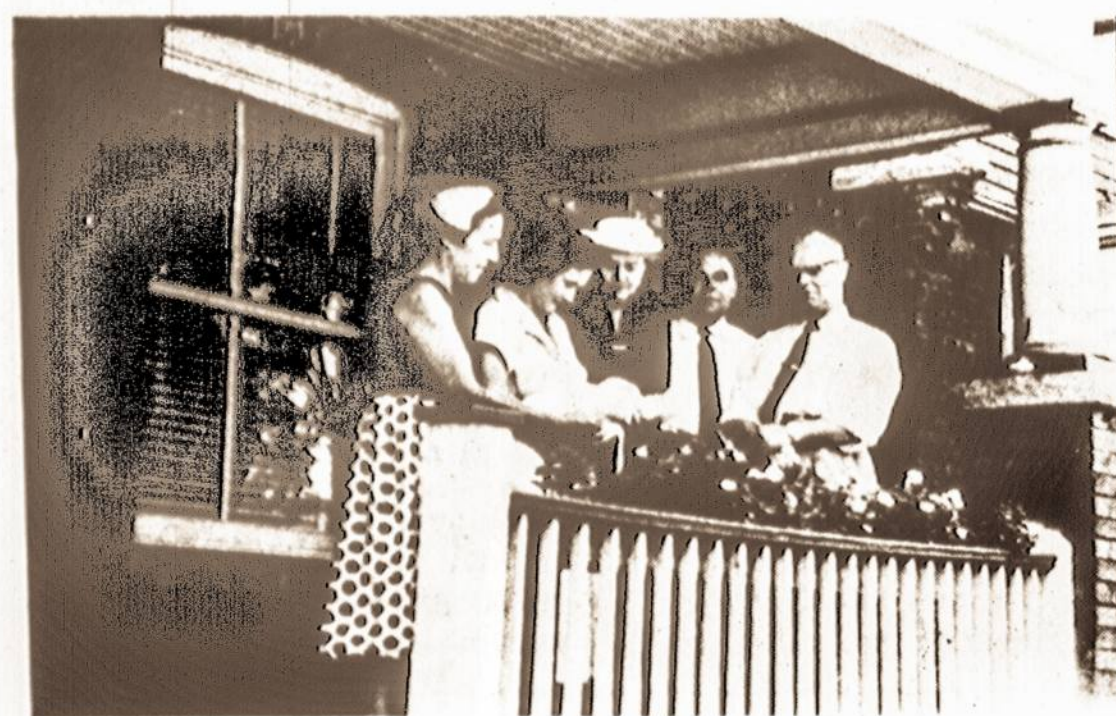
L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles, Cal., Tėvynės Mylėtojų Draugijos piknike rugpjūčio 20 d. susitinka iš kairės: prof. V. Biržiška, dr. M. Devenis ir prof. M. Biržiška.

L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles, Cal., baletininkai Puodžiūnas ir V. Karosaitė prie knygų kiosko šv. Kazimiero parapijos rajone.

Prieš daugiau kaip 10 metų broliai Baltrukoniai išsikūrė šiaurės Atlanto. Kazys (dešinėje) su šeima apsigyveno Hamilton, Ont., Kanadoje, o Petras su šeima - Hartford, Conn. Bet kasmet broliai vienas kitą aplanko. Nuotraukoje, darytoje Hamilton, Ont., Monika Baltrukonienė, Janina Babulienė (Kazio dukterė) su kūdikiu ant rankų, Petronėlė Baltrukonienė (Kazio žmona) ir broliai, Petras ir Kazys Baltrukoniai. Abu Baltrukoniai buvo pavyzdingi ūkininkai Lietuvoje.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA PHILADELPHIJOJE

Philadelphia, Pa. - LB Šeštadieninė Mokykla šiemet veiks šv. Andriejaus parapijos klebono J. Čepukaičio globama ir naudosis visomis parapijinės mokyklos patalpomis - 1123 Lemon St. (tarp Wallace ir Mt. Vernon gatvių) Mokslo metai pradėsiami rugsėjo 16 (šeštadienį) 10 val. pamaldomis mokyklos koplyčioje. Po to bus mokinių registracija, supažindinimas su tolimesne mokslo eiga ir mokyklos tvarka, vadovėlių nurodymas ir t.t. Tuo pat metu mokyklos pagalpose kviečiamas įvairiems mokyklos reikalams aptarti ir naujam tėvų komitetui išrinkti.

Mokykloje veiks 8 skyriai ir vaikų darželis (parengiamasis skyrius). Be to, didesniam mokymo sėkmingumui numatoma atskira grupė lietuviškai nekalbantiems, bet savo tėvų kalbos mokytis norintiems vaikams.

Klebonas kun. J. Čepukaitis ir mokytojai ragina visus Philadelphiaje ir jos apylinkėse gyvenančius lietuvius tėvus leisti savo vaikus Šeštadieninės Mokyklon, kur jie mokysis lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos, liet. dainų ir tautinių šokių. Visais mokyklos reikalais prašome kreiptis į mokyklos vedėją G. Mačiūniene, tel. DA 4-2947. K.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

RENGIAMAS PIKNIKAS

Waterbury, Conn. - Labdaringiems reikalams per Balfą remti ruošiamas piknikas rugsėjo 9, šeštadienį, Waterburyje, Conn., nuo 4 val. p. p. Spindle Hill Road, Danutės Vanclauskaitės sodyboje. Toks parengimas jau tradicinis: Danutė kasmet po vieną pikniką rudenį ruošia pagerbdama savo tėvų a. a. Stanislavos ir advokato Kazimiero Venclauskų atminimą.

Pikniko svečiams vaišės paruošia Danutė savo lėšomis o visus svečių sudėtus pinigus atiduoda Balfui. Be tokio pikniko rudenį, ji dar suruošia tokiu pat būdu, vieną pobūvį kaip tik vasario 16 - Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną. I šį pikniką, rengėja kviečia visus, kurie nori paremti Balfą. A. S.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pastekiama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Catskill kalnuose

S. IR E. KRAUNAIČIŲ VASARVIETĖ

Druskonie Hall

iki atskiro skelbimo visą laiką bus atdara ir priiminės svečius.

ANDES, N. Y. Tel. 2781

Lietuviškoje Chicagoje

Dalia Kelpšaitė, kuri mokytoja Anglijoje, atostogas praleido pas tėvus Chicagoje.

Solistai Alg. Brazis ir **Danutė Stankaitytė** Lietuvių Katalikų Akademijos suvažiavimo metu rugsėjo 3 d., dainavo Marijos mokyklos auditorijoje.

Vytenis A. Petrušis inžinerijos mokslus baigė Illinois Universitete ir gavo bakalaurų laipsnį inžinerijos srityje.

Vytenis Dirkis, Povilo Dirčio jauniausias sūnus, šiais metais baigė studijas Roosevelto Universitete gaudamas Bakalaurų laipsnį inžinerijos vedime.

Dr. S. Biežis, žinomas visuomenės veikėjas, savo sode augina nepaprastai daug rožių.

Jonas Mileris, senas golfninkas, mirė rugpjūčio 29 d. Palaidotas Tautinėse kapinėse.

Muz. Ant. Nako fortepijono studija mokslą pradėjo rugsėjo 5 d.

J. Širkus, buvęs Kauno Grandmajoras, su dukra Beatrice iš Detroito atvyko į Chicago aplankyti draugus ir pažįstamus.

Pr. Daukša, kontraktorius, nupirko buvusią Pivariūno kepyklą, kuri jau pradėjo veikti.

L. E. Česnaitė, baigė studijas Lojolos universitete ir gavo diplomą Magna cum laude.

Ona Laurytė, iš Worcesterio, lanko bankų kursą Northwestern universitete.

Vilniaus Krašto Lietuvių Šgos Chicago skyriaus valdyba, priešakyje su pirmininku Valerijonu Šimkum, kviečia visus atsilankyti į Vilniaus Dieną, kuri bus minima rugsėjo 10 d. Jaunimo Centre.

Dr. Ivinskis, kuris atvyksta iš Romos, bus Lietuvių Istorikų Draugijos svečias. Draugija jam ruošia priėmimą.

Rašyt. St. Tamulaitis atostogas praleido Kanadoje, Toronte, pas savo brolių rašyt. Vytautą Tamulaitį ir jo šeimą.

Liet. evang. liut. Tėviškės parapijos sekmadienio mokykloje mokytoja A. Trakienė, R. Puodžiūnaitė ir M. Simaitytė.

Iz. Motekaitienė išvertė išsą ciklą religinių giesmių, solo ir chorams, iš lotynų, italų, anglų ir prancūzų kalbų.

Marijona Žalpienė, Amerikoje gimusi Lietuvių visuomenės veikėja, ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja Chicagoje, rugpjūčio 28 d. minėjo savo gimtadienį. Šia proga Marijona gavo daug sveikinimų bei linkėjimų.

Dr. Kazys Sruoga, LZS Chicago skyriaus valdybos antrasis vice-pirmininkas, buvo įgaliotas sveikinti Lietuvių Katalikų Akademijos suvažiavimą.

Valerijonas Šimkus Inž. Arch. D-jos paruoštą Lietuvos paviljono projektą Tarptautinėje parodoje įvykdė be atlyginimo, t. y. paviljoną iruošė, ekspozitatus suvežė, sustatė ir po parodos visą iruošimą su ekspozitais išsivežė. Tai būtų kaštavę mažiausiai 1000 dol. Pagarba ir padėka jam.

JUOZAS P. VARKALA ir jo žmona Huldah, kuriems sūnus Juozas ir duktė Elena šį sekmadienį, rugsėjo 10, ruošia 50 metų vedybų sukakties minėjimą. Pokylis įvyksta Varkalų namuose, 2303 Foxdale Trail, Long Beach Michigan City, Ind. Varkalai sukūrė šeimos židinį 1911 m. rugpjūčio 11 d. J. P. Varkala, kuris nuo 1922 m. Chicagoje turi auditoriaus ofisą (J. P. Varkala & Co.) yra įžymiasmenybė tiek Lietuviškos veiklos atžvilgiu. Gimęs Suvalkijoje, išėjęs pradžios ir vidurio mokslą Garliavoje, Seinuose, Marijampolėje ir Liepojoje, Varkala 1904 m. atvyko į Ameriką. Apsigyvenęs Chicagoje, jis suorganizavo lietuvių verslo bendrovę, kur buvo sekretorius ir biznio vedėjas. Vėliau Chicago universitete studijavo politinę ekonomiką, kurią baigė magistro laipsniu. International Harvester Co. buvo pasiūstas į Maskvą, kur keletą metų ėjo dirbtuvių reikalų vedėjo ir finansų tvarkytojo pareigas. Po bolševikų revoliucijos grįžo į Chicago. 1930 m. Varkala su šeima aplankė Lietuvą, kur vaikai buvo palikti išmokyti lietuvių kalbą. Jo pastangomis suorganizuotas Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras, Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovė Lyga ir Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija. Ilgiausių metų įžymiam lietuvių visuomenės veikėjui ir lietuviško verslo pradininkui šios auksinės jo ir jo žmonos sukakties proga.

Cicero Aukšt. I. mokykla pradeda naujus mokslo metus rugsėjo 9 d. 9 v. ryte šv. Antano mokyklos patalpose.

Žurnalo Tautos Praeitis leidžiamo Lietuvių Istorikų D-jos Chicagoje pirmo tomo trečia knyga atiduota spaustuvei.

Nesklandumai Chicagoje Lietuvių žurnalistų šeimoje. Reikia patikslinti ir susiaurinti. Nesklandumai tarp Lietuvių žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus ir tik vieno dienraščio. Ir dar siauriau. Spėliojama, kad tuose nesklandumuose nedalyvauja visa to dienraščio redakcija. Gal atsirado toks apskrus "savanoris" - pasišoves sutvarkyti šiek tiek nepaklusnius kolegas. Visas reikalas bus daug aiškesnis, kai žinosime šitą faktą: visi Lietuvių žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus valdybos nariai yra arba dabartiniai to dienraščio uolūs ir nuolatiniai bendradarbiai arba ilgus metus buvę tokiais jo bendradarbiais. Ar žino šitą faktą dabartinis Draugo moderatorius kun. Rimšelis? Kun. Vytautas Bagdonavičius, buvęs ilgametis Draugo moderatorius tai žinojo ir todėl niekada tokių nesklandumų nepreleisdavo.

Dr. Domas Giedraitis su žmona Elena, dr. Kazys Bohelis su žmona Dalia, Vytautas Končius (prof. Končiaus sūnus), Kazys Ječius-Jejevičius, buv. Pieno Centro direktorius, priėmė dr. Kazio Sruogos kvietimą dalyvauti Spaudos Baliaje (rugsėjo 23 d. Pakšto salėje) ir suteikti garbę Vienybės stalui, kurio šeiminkas yra dr. Kazys Sruoga.

Bronius Vasys, Cicero tautininkų pirmininkas, pažadėjo Spaudos Baliaje dalyvauti su vienu Cicero tautininkų stalu. Vienas stalas 6 kėdės.

Indreika, agronomas, žurnalistas ir sakyto žodžio meistris, Salomėja Jezulėnaitė, Sagonoglenė, agronomė ir žurnalistė yra pakviesti dalyvauti Spaudos Baliaje su atskiru lietuvių agronomų stalumi.

Vytautas Zalatorius, baigęs žurnalistikos studijas Amerikoje, dabar dirba vieno laikraščio (anglų kalba) redakcijoje. Jo žmona lėktuvų palydovė. Jis yra Draugo bendradarbių klubo valdybos narys. Bet jis yra ir Lietuvių žurnalistų Sąjungos Chicago skyriaus valdybos pirmasis vicepirmininkas.

Septyniasdešimt penki Chicagoje lietuvių jūrų skautai, tris savaites stovyklavę Hellvar saloje, žemutinėje Wisconsin upės deltoje, Wisconsin valstybėje. Šią 30 akrų salą buvo okupavę mergaitės ir berniukai, nuo 9 iki 20 m. amžiaus savo atskiras stovyklas pavadinę Udruvės ir Belrugės vardais.

VIIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APlegat 7-7257

Dabar

Atkelta iš 1 osl.

lanas, žadėdamas kreiptis į viso pasaulio valdovus ir reikalauti tuoju panaikinti paraką...

Tal buvo anks didžiųjų išradimų laikais - magnetinės adatos arba kompasas, paraku šaunamųjų ginklų, spaustuvių ir popierio gamybos bei jos vartojimo pradžia. Tal Kolumbo, Vasco da Gama, Diaz, Magelano ir kitų drąsiųjų keliautojų, atradusių salas ir kontinentus, laikai. Pagaliau tal buvo paties Amerikos kontinento atradimo laikai.

Iš tikrųjų nieko naujo po saule. Savo laiku kinai išrado paraką, kurio dėka europiečiai užkariavo Ameriką. Bet tautų ir valstybių istorija tuo dar nesibaigė. Amerika, davusi Europai tabaką, atidavė jai ir atominę bombą...

Tamerlanas reikalavo panaikinti paraką, kurio jis nebuvo išradęs. Dabar štai švedai giriiasi išradę būdą suvaldyti vandenilinę energiją...

Kur viltis - ten ir gyvenimas.

"Pasyskubinkite užmokėtie už Wienibę ba del tu ka neužmokejo, bus no pirmo atejančio menesio sulajkita, tegul tasik nesygraudyna".

Taip kalbėjo Vienybė Lietuvnikų. Tokiais žodžiais ji kreipdavosi į savo skaitytojus, kurie prenumeratos atžvilgiu, matyt, būdavo "biskį prie tinginio". Kaip ir šiais laikais...

Žmonės, kurie prieš 75 metus skaitė Vienybę, yra išmirę, bet jų laikraštis tebėra gyvas, nes spaudos tiražas, kaip ir nušienauta pieva, atauga naujais atolais.

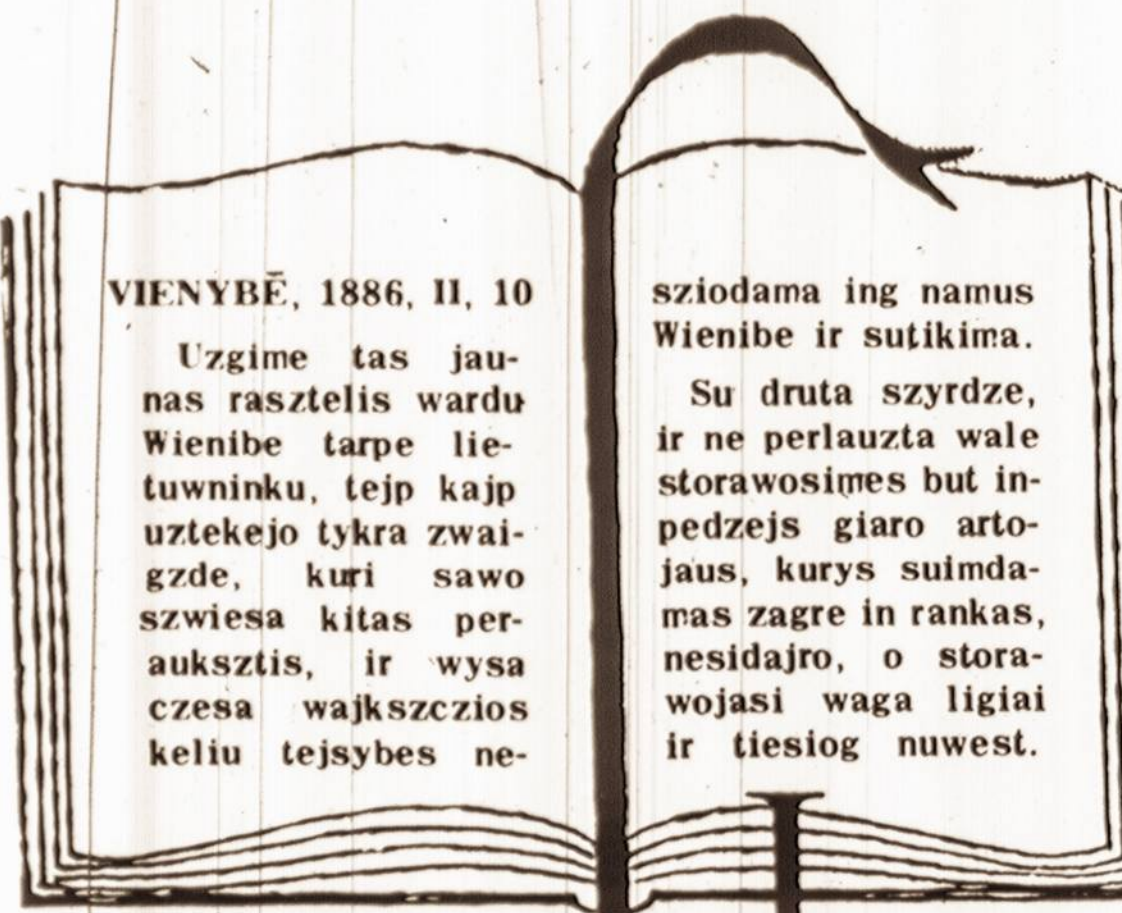
Amerikos lietuvų laikraščių, ypač Vienybės, tiražas yra kelis kartus ataugęs. Bet negalima sakyti, kad šiuo atžvilgiu mūsų spauda Amerikoje būtų padarusi didelę pažangą.

Priežastys? Štai Vladas Bakūnas, mūsų korespondentas Kalfornijoje, kartą rašo, kad jis ten užtikęs du "buvusius dypukus", kurie esą "taip bizi", kad jokio laikraščio neskaityto...

Berods, tal tik vienas iš daugelio atvejų, kai Lietuvoje gimė, augė ir mokslus išėję žmonės, išskyrus pinigų, nieko neskaityto. Nei laikraščių, nei knygų...

Mūsų spauda; palyginti, yra gana sena, nes nuo pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo jau daugiau kaip 400 metų. Nuo pirmojo lietuviško laikraščio, pradėjusio eiti 1832 metais Karaliaučiuje, taip pat jau gana senas laikas. Bet dar senesnė yra mūsų liaudies daina:

"Vai varge varge, vargeli mano, kada aš tave jaunas išvargstu."

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

K. Giedraitis	\$50.00
New Britain, Conn.	
V. Abeciūnas	25.00
New Britain, Conn.	
J. Kreivėnas	15.00
New Britain, Conn.	
A. Ambrasas	10.00
Hartford, Conn.	
P. Baltrukonis	10.00
Hartford, Conn.	
J. Vosylius	10.00
New Britain, Conn.	
J. Kačkus	5.00
Hartford, Conn.	
J. Dlugauskas	3.00
New Britain, Conn.	
O. Jusiniene	3.00
Hartford, Conn.	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

sziudama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale storawosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storawojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

Iš praeities Tavo sūnūs...

* Kunigas lietuwiszkas tuoj atwažiuos in Freelandą, kajp tik galima bus gautie isz Lietuwos, nes musu Byskupas nory kanecznaj gautie du lietuwiszkus kunigus. Asz raszau jau pas wiens, ale igi szej dienaj jokio atsakimo negawau. Per taj mažu randasy kur Ameryke wajkinas lietuwnikas pabaiges penkes klasas, o da per daug neiszdikes, tegul paraszo pas mane, o asz darysu storawone kad but pryimtas in seminariyje ant Lietuwos kaszto.

KUN. A. VARNAGRIS
Vienybė, 1886 m. rugsėjo 8.

Bandykime taisyti marksizmą žmonių santykiavimo srityje

- PAREIŠKE KUN. VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS SAVO PASKAITOJE "SANTYKIAI TARP ŽMONIŲ KOMUNIZME", SKAITYTOJE LIETUVIŲ KATALIKŲ AKADEMIJOS SUVAŽIAVIME, CHICAGOJE. KAIP GALIMA IR KAIP NEGALIMA AIŠKINTI ŠVENTOJO RAŠTO - IŠDESTE PREL. TULABA

"Kokią išeitį mes galime rasti iš tos būklės, kurią mums iškelia prieš akis marksistinė filosofija? Išeities jieškėjimą čia reikia atlikti su dideliu rūpestingumu. Mat marksizmas čia operuoja tokiomis vertybėmis, kurios jokiu būdu negali būti laikomos mažavertėmis. Vertybės, kuriomis čia operuojama yra žmogaus veikimas ir jo santykiavimas su kitais asmenimis. Jų neteisingas pasukimas viena ar kita kryptimi negali neatsiliepti žaizdomis gyvenime. Betkio praktiškai ar laikinai patogaus sprendimo čia negana. Pasilikdami kiek galint nuošaliai nuo visos veikimo problematikos, bandykime taisyti marksizmą žmonių santykiavimo srityje".

Čia pateikta ištrauka iš kun. Vytauto Bagdonavičiaus MIC paskaitos užvardintos: "Santykiai tarp žmonių komunizme" kurią jis skaitė Lietuvos Katalikų Akademijos suvažiavime Chicagoje, rugsėjo 2 d. Paskaita labai aktuali. Komunizmas žengia pirmyn. Berlyno krizė. Bagdonavičius duoda aštrių minčių. Kun. Bagdonavičius buvo ilgus metus Draugo moderatorius, o šiandien Draugo namo viršininkas.

Dr. J. Girnius - enciklopedijos redaktorius - taip pat skaitė paskaitą čia minėtame suvažiavime. Tema: "Krikščioniškoji atsakomybė istorinėje laiko tekmeje". Jo paskaita buvo pati pirmutinė. Girnius pabrėžė didelį krikščionybės laimėjimą - jos atsiskaidymą nuo prievartos bejieškant krikščioniškosios tiesos. Paskaita buvo įspūdinga.

Šių eilučių autoriui teko išklausti dar dvi to suvažiavimo paskaitas. Abi jos įvyko teologijos sekcijoje. Tos paskaitos davė minčių, kurios ne vien teologams, bet ir eiliniams žmonėms įdomios. Paminėsiu tik kelis dalykėlius. Prieš tai, betgi, noriu prašyti skaitytojų atleidimo. Nesu teologijoje išsimiklinęs. Gal ką ir ne taip supratau, kaip reikia. Supratau taip, kaip ir kiti panašaus lygio suprastų.

Prel. dr. V. Tulaba - asmenybė specialiai atvėrusi iš Romos. Jo paskai-

Dr. Kazys Sruoga

ta: "Naujos Šv. Rašto interpretacijos samprata". Taip parašyta programoje. Pats prelatas, betgi, pradedamas paskaitą, pasakė, kad ne taip. Jį paskaita turi tokį vardą: "Šv. Rašto aiškinimo nūdienė raida". Vadinasi, žodį "nauja" reikia išbraukti. Viena pastaba, kuri pateisins galimas klaidas. Beveik vieną trečdalį savo paskaitos prelatas kalbėjo (citavo) lotyniškai. Ne visi lotyniškai supranta. Prelatas pasakė kad buvo laikas, kada katalikai buvo visiškai apeleidę šventojo Rašto studijas. Protestantai pirmavo. Vėliau popiežiai pradėjo primygtinai raginti katalikus į Šv. Rašto studijas. Šiandien Šv. Rašto studijose vėl pirmuoja katalikai. Bet Šv. Raštą suprasti negali kiekvienas. Reikia atsiminti, kad Šv. Raštą rašė šventieji. Todėl ir Šv. Raštą gali suprasti tik aukšto mokslo, o svarbiausia gero gyvenimo ir šventosios dvasios apšvietimo. Be šitų sąlygų, galima suklysti ir jau buvo daug suklysta. Katalikų bažnyčia negali to toleruoti.

Vyskupas dr. Vincetas Brizgys pasauliečių dalyvavimas Bažnyčioje, misijoje. Tokia buvo jo tema. Čia tik du dalykus paminėsiu. Vyskupas pasakė, kad geras katalikas gali būti išganytas ir be vyskupų ir kunigų. Vyskupas betgi, pabrėžė, kad kunigų institucija yra paties Kristaus įsteigta ir labai vertinga. Vyskupas Brizgys labai karštai ragino daugiau eiti į darbininkiją. Kasmet - sako jis - 20 milijonų naujų žmonių ateina į fabrikuose. Jie patenka į negerą įtaką. Matome, kad katalikiškiausi karštai duoda daug balsų komunistams.

P. Maldeikis - čia minimo suvažiavimo rengimo komiteto pirmininkas - davė visiems labai gerą punktualumo ir tikslumo pamoką. Viskas vyko laiku, kaip buvo paskelbta programoje. Išimtys nebuvo daromos netoli atvykusiems ir įdomiems paskaitininkams. Maldeikis yra iškilus pedagogas ir tos srities literatūros autorius. Jis taip pat yra Lietuvos Katalikų Akademijos Chicagos skyriaus (oficialiai vadinamo židinio) pirmininkas. Kun. Bagdonavičius, kun. Urbonas ir inž. Pabedinskas yra to židinio nariai.

Mums

rašo

Ačiū už sluntnėjamą Vienybę. Kad ir mažai matau, bet, pasilsėdamas vis dar kokią eilutę perskaitau. Džiugu matyti besišypsantčius lietuvius veidus.

Nesu matęs nė vieno masetiško prisidėjusio prie Vienybės deimantinės sukakties minėjimo. Todėl įdedu 10 dolerių čekutį. Ir aš noriu prisidėti prie garbingo minėjimo. Kiti, kurie sveiki ir dirba, gali duoti daugiau. Aš, kuris jau 25 metus nedirbu ir esu gydytojų priežiūroje, turiu būti atsargus su išlaidomis.

Nervuojusi matydamas, kaip žmonės tik save myli. Prieš 50 metų laiklaidi didelę garbę prisidėti prie Maspetho lietuvų dirvonų plėšimo. Tada nemažai teko rūpintis ir medžiagine parama. Dabar jaunieji turi malonumų naudotis senųjų darbo vaisiais. Deja, tų senųjų bendradarbių jau labai mažai beliko.

Aš su Vienybė susipažinau 1907 m., kai ji atsikraustė į Brooklyną. Vienybė niekad nebuvo nei vienpusiška, nei partysiška, nei sektantiška. Dabar ji yra įdomiausia, turi gerų bendradarbių. Jei gyvenisli, Vienybės neužmiršiu. Atleiskit už mano rašymą. Aš mat, esu studentas, tik du vakarus lankęs mokyklą... Linkiu energijos ir sėkmės redaguojant seniausią lietuvišką laikraštį pasaulyje.

PRANAS JOČYS
Maspeth, N. Y.

Spauda pranešė, kad Drausutis Šova, buvusio Lietuvos pulkininko Šovos sūnus, išvyko į Lietuvą. Tai žinia ypač buvo maloni komunistų Laisvei, kuri pažymėjo, kad jaunolis čia išgyvenęs 10 metų, išėjęs aukštuosius mokslus ir dabar ryžosi vykti į Tarybų Lietuvą... Atseit, Drausutis buvo išauklėtas "patriotiškoje dvasioje"...

Kai mūsų spaudoje buvo pažymėta, kad vieno buvusio Lietuvos pulkininko vaikal mokomi tik angliškai, apleidžiant lietuvių kalbą, tai pulk. Šova paneigė... Į tą Šovos pastabą niekas nereagavo. Dabar būtų įdomu žinoti, kaip pulkininkas Šova jaučiasi, išleidęs savo sūnų Drausutį į Tarybų Lietuvą.

E. UŽPILIS
Chicago, Ill.

Praeitą savaitgalį New Yorke buvo susirinkusi pirmojo posėdžio trečioji Amerikos Lietuvių Bendruomenės Taryba. Nuotraukoje (iš kairės į dešinę) T. Blinstrubas, kun. S. Šantaras, dr. P. Vileišis, J. Šlepetys, dr. J. Songaila, S. Barzdukas, O. Ivaškienė, dr. A. Nasvytis, P. Balčiūnas, J. Braziulis, J. Jasaitis, Stovi: dr. B. Nemickas, dr. B. Matulionis, inž. Vl. Dilis, D. Penikas, kun. P. Garšva, A. Mikulskis, S. Dzikas, dr. V. Vardys, dr. A. Razma, adv. A. Kėzelis, Kaškelis, inž. Izbickas, dr. P. Kisielius, V. Kamantas, Vl. Jakubėnas, kun. L. Jankus, P. Naujokaitis, inž. D. Bielskus ir kt. V. Maželio nuotrauka

Pasaulyje

* Brazilijos viceprezidentas Joao Goulart prisakdintas respublikos prezidento pareigoms.

* Prezidentas de Gaulle pareiškė, kad prancūzų laivynas neapleis savo bazės Bizertėje, Tunisiijoje, kol bus dabartinė tarptautinė itampa.

* Dvidešimt penkių neutralių valstybių atstovų konferencija Belgrade kreipėsi į Jungtinių Valstybių ir Sovietų Sąjungos vyriausybes, siūlydama "siekti visiško nusiginklavimo ir taikos pasaulyje".

* Premjeras Chruščiovas pareiškė, kad Sovietų Sąjunga nepripažįstanti karo kaip priemonės tarptautiniams ginčams derinti ir sieksianti "bendro ir visuotinio nusiginklavimo".

Wm. Abromaitis, New Yorko miesto policininkas, už dviejų narkotikų pardavėjų sulaukymą, paskelbtas policininku-didvyriu. Abromaitis, kuris yra 26 m. amžiaus, vedęs ir karo veteranas, tą didvyrišką žygį atliko rizikuodamas savo gyvybę.

* Šią savaitę prancūzų kariuomenė Alžirijoje sugavo arba nužudė 80 sukilėlių.

* Kongo premjeras Cyrile Adoula Belgrado neutralių konferencijoje pareiškė, kad pokarinė okupacija turėtų baigtis.

* Afganistano vyriausybė žada nutraukti diplomatinis santykius su Pakistanu ir užmegsti glaudesnius ryšius su Sovietų Sąjunga. Mat, Pakistanas trukdąs Afganistanui įvežti prekes iš užsienio.

* Kubos komunistų partijos sekretorius Blas Roca lankėsi Kremliuje ir kalbėjosi su Chruščiovu.

IS PO MANO BALANOS

Morkus

Tęsinys

Kiek kartų į Aštunta Staciją akį pakeliu, tiek kartų anas kūdikystės mamytės prisimenu. Jėzus ramina verkenčias moteris... Pačios neturto, skurdo, bado, vargo priblokštos, savo meile ir paskutine cukraus kruopele su manimi dalijasi. Ir kam būtų reikalinga malda ar atmintis, jei iš savo globos išleistų tokias garbingas širdis?

Kasparaučyznos kumečių pastogėje įzemiausią vietą užėmė didelis molinis pečius. Amžinai šiltas. Kartą, matyk, įkaitintas, labai retai kada ataušdavo. Ypač žiemą — ne tik virė ir kepė ir tuo patim gyvenimą šildė, bet ir daugiau visokių pareigų atlikdavo.

Viršuje džiūdavo sumesti čielai kiliai tik ką priškaldytų balanų. Balana, kad išduotų ilgą, platų ir aiškų šviesos spindulį, visų pirma turėdavo būti visiškai sausa. Kad kitam kelią nušviesti galėtų, pati turėdavo bent savaitę ant pečiaus pamiegoti.

Be to, dar džiūdavo šlapios varžos, klumpės, autakojai ir kiti drėgni ryžai. Ir dar ne viskas. Ant jų ir aš mažas daugiausia laiko praleisdavau. O kur geriau rasi? Jei tik ne tie nenaudėliai prūsokai — bambadieriai! Jų tiek būta, kad geroji mano mamytė ir kitos kaiminkos apraišiodavo man būrną ir ausis skaromis, kad bent tuo būdu mane apsaugojus nuo jų.

Bet kas juos sudraus? Negalėdami landžioti po nosį ir ausis, jie kildavo man į plikas kojas. Ir puštinai kiškaites apkandžiūdavo. Kai ateidavo sekmadienis ir tėvukas, pasiguldęs mane į karšto vandens geldą, pradėdavo su muliu šašus nuo kojų liuobti, būdavo tikra ašarų pakalnė! Sekmadienis man būdavo nelaimingiausia diena. Dar šeštadienio vakare, jau pradėdavau pas mamytę ir kitas kaiminkas klausinėti, kaip toli sekmadienis...

Bambadieris buvo nepakenčiamas sutvėrimas. Nuo jo dar galima šiaip taip atsigtinti. Bet ką darysi, kai užpuola blusos ar utelės, ypač utelės? Jauti, kad graužia. Bet bandyk apsiginti! Blusa dar nors tiek supratimo turi, kad bent žiema daugiau ramybės užleidžia. Gi utelė į jokias atostogas netiki. Kartą darbą pradėjusi, varo iki galo. O tų darbininkių ant molinio pečiaus būdavo daugiau negu darbo.

Sekmadieniais, vyrams išėjus gyvulių šerti, moterys susėsdavo pasiutėliauti. Viena atsisėsdavo ant kulbiukės ar suolo, o kita šukuodama jai plaukus, jieškodavo utėlių. Užgriebusi geroką tinklą, skandindavo jas į čia pat padėta verdančio vandens skardinę. Kol visų galvos būdavo, kaip sakydavo, "čystos".

Plauti galvą ar plaukus nebuvo kaip. Tokiam tikslui vanduo buvo perbrangus. Į ežerą galėjo būti kokia amerikoniška mylia. Visų pirma reikėdavo išsikirsti eketę. Pasisemti vandens ir paskui prieš kalną, nacišiais namo parsinešti. Vasarą būdavo tik juokai. Bet

žiemą vanduo brangesnis už alų. Laimė būdavo, jei užtekdavo vandens maistui. Apie rankų ar veido prausimą nebuvo nei kalbos. Užteko saujos sniego.

Berods, gyvuliams vyrų veždavo vandenį statinėmis. Tam tikslui turėdavo roges ir arklių. Gi bernai gaudavo vandens tik tie, kurie ruošdavosi į kelfoną arba į bažnyčią. Kitaip, parsinešk pats.

Nemačiusiam norėtųsi manyti, kad tokioj tvankioj aplinkumoj lietuvis nušepo, nuskuro, nusiminė ir rankas nuleido. Anaiptol! Jis dar aukščiau vilties vėliavą iškėlęs laikė. Savo giesmę giedojo. Savo dainą dainavo. Savo šokį šoko. Jam jo likimas jau nuo amžių aiškus. Tuščia to, kas ant jo sprando nutūpęs buože ar rimbu jį tvoja. Jam užtenka to, kad jis gimtąją žemelę savo grynais pirštais kapsto ir savo likimo pasaką dar negimusioms kartoms apsažo. Taip. Ir Visagalys jam padėdavo.

Kasparaučyznos dvaroko pastogėje ne vien tik pečius, bet ir jo papečkys buvo svarbūs. Po juo, mat, tupėdavo suvartytos vištos. Jei jos būtų buvusios tik vieno savininko, tai kas čia tokio? Bet, kaip tik priešingai: net trijų. Kai ateidavo valanda jas lesinti, kiaušinius atrinkti, pasipindavo mazgas, kuris ir patį Saliamoną būtų be galvos palikęs.

Palesint, kiekviena šeimininkė išsišaukdavo savo višteles į atskirą kampą. Ir lesindavo kuo galėdamos: duonos trupiniais, bulvių liekanomis, o kai kada net ir grūdų saujele. Berods, stalas nekoks. Bet kai geriau nėra, tai ir taip gerai.

Kur kas tampresnį mazgą užmegzdavo kiaušinis. Iš vakaro kas sau vištas veždėdavo, kad sužinotų, ar višta su kiaušiniu. Vadinasi, dar iš vakaro žinota, kiek ir kieno kiaušinių bus. Vos rytui išaušus, moterėlės sukniubusios prie vartelių žiūrinėja, ar iš tikrųjų taip bus.

Ir tik dabar kildavo tamsiausias neapykantos debesys. Tik dabar sužibuodavo audra viešai negirdėtais išsireiškimais.

Klimienė, apysenė moterėlė. Be dantų. Be iškalbos. Matyt, džiovos pakirsta, mito košiuke, bulvukėmis, pienuku, žaliais kiaušinukais, — ne iš gero už didesnį kiaušinį eidavo ant peilių. Taip man Dieve padėk, šis kiaušinukas yra mano raibukės. Aš, mat, jau buvau nubudusi ir nugirdau, kaip jis į guštą bumtelėjo. O raibukė iš džiaugsmo net sukarkė. Argi jūs rokuojat, kad aš savo vištos balso nepažįstu? Kiaušinis mano!

Ir ką tu čia, sene, niekus plepi? Atkirsdavo Agota, pusamžė moterėlė. Ve, tik pažiūrėk į mano raibukės kiaušinio pučką ir palygink jį su šio ryto, o pamatysi, kad tai tikri kūdikiai tos pačios motinos. Kiaušinis mano!

Rus daugiau

VYTAUTUI MAČERNIUI VIETOJ RECENZIJOS

Danutė Paškevičiūtė

“Bet būna dienos, kai galingų rampų spinduliuos
Jis atsiranda vėliai prieš tą pačią minią,
Ir, rodos, perkeistas nežemiškos šviesos,
Jau nebe savo skausmą, nebe savo laimę mini.”
Iš eilėraščio “Poetas”.

Šiuo posmeliu Vytautas Mačernis apibūdino ne tik savo, bet ir apamai visų poetų paskirtį.

Koks turėtų būti poezijos aptarimas? Man rodos štai koks: amžinybų tlesų išreiškimas asmeninių, giliai vidinių pergyvenimų šviesoje. Šitoks poezijos apibūdinimas tačiau būtų nepilnas, jei nepridėtume, kad viskas dar turi būti išreikšta estetine forma, ritiniu bangavimu. Tas ritminis bangavimas yra poezijoje tarsi paties gyvenimo pulsas. Gi amžinosios tiesos, kurios yra bendros visai žmonijai ir kurios nesikeičia laiko perspektyvoje, niekad nebus nei naujos, nei senos. Jos visada tik “bus”. Čia “tiesomis” suprantapą žmogaus būtį: jo egzistenciją, jo svajones, troškimus, iliuzijas; nusivylimus; visa, kas žmogų lydi neišvengiamai — gimimą, mirtį, meilę, aukojimąsi, silpnumą... Apie šiuos nesikeičiančius dalykus poetai dainavo šimtmečiais. Todėl teigimas, kad nė vienas dar ligi šiol nepasakė to, kas jau kada nors nebuvo pasakyta kito, dalyką svarstant šitokioje šviesoje, turi būti teisingas. Čia svarbu yra ne tai, kas pasakytas, o kaip pasakytas. Kitaip tariant, svarbu yra išreiškimo forma, kuria kaip tik ir pasireiškia poeto individualus talentas.

Dabar, apibūdinant poetą, reiktų pasakyti štai ką: poeto gyvenime nieko neatsitinka daugiau nei kitų žmonių gyvenime. Skirtumas čia tik toks, kad jis mato aiškiau ir intuityviai jaučia giliau. O svarbių svarbiausia, kad poetas savo talento dėka gali išreikšti tai, ką jis mato ir jaučia. Kada jis dainuoja savo skausmą ir savo džiaugsmą, kada jis

Vytautas Mačernis

Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono žinios

Valstybės dep-to USIA Recreation Ass., atsiuntė Lietuvos Pasiuntinybei padėkos laišką iš Bostono L. T. Šokių Sambūrio V. D., tarptautinėje gala, dalyvavimą. Padėkos laiške pažymima, kad lietuviai šokėjai labai praturtinę programą, įnešę entuziazmo ir visų dalyvių buvo nuširdžiai sveikinami.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas sveikino vyskupą J. Rancans, buvusį Latvijos seimo vicepirmininką jo 50 metų kunigystės ir 75 metų amžiaus proga.

Rugsėjo 18 - spalio 13 Washingtono, įvyksta AS-tuntoji Tarptautinė Keramikos paroda Smithsonian Muziejuje of Natural History. Lietuvos Pasiuntinybė Washingtono šioje parodoje išstato šešis jos nuosavybėje esančius lietuvių keramikų darbus.

sprendžia žmogaus būties problemas, savo asmeninių išgyvenimų skatinamas, jis kartu išglėda visos žmonijos pergyvenimus, nes jie yra mums visiems bendri. Visus mus jungia tas pats likimas, ta pati būtis. Todėl mums visiems poezija yra suprantama, jei tik ji yra talentingos rankos parašyta. O poeto paskirtis, Vytauto Mačernio žodžiais tariant, yra “perkelstam nežemiškos šviesos, minėti jau nebe savo skausmą, nebe savo laimę.”

VYTAUTAS MAČERNIS — POETAS IR ŽMOGUS.

Neseniai pasirodžiusi Vytauto Mačernio “Poezija” apima visą jo kūrybą. Jo palikimą sudaro 139 eilėraščiai. Nėra abejonės, kad jo kūrybos aukščiausia viršūnė yra “Vizijų ciklas”. Tai — Vytauto Mačernio vidinių pergyvenimų autobiografija. Ir jei sustoję prie jau mirusio poeto gyvenimo datų ir sausų faktų, matome tik skaitlines ir pasigendame paties žmogaus, tai “Vizijose” Vytautas Mačernis grįžta į mus pats savi.

Labai netikslu būtų sąryšyje su Vytauto Mačernio “Poezijos” pasirodymu rašyti jo poezijos recenziją. Jo pomirtinė knyga nėra debituoti išėinančio poeto žingsnis. Jis — neabejotinai buvo poetas, stiprus autentiškas talentas, seniai, jei taip galima išsireikšti, įspilietinės, nors, gyvas būdamas, knygos ir nebuvo išleidęs. Jo kūrybą tegalima dabar būtų tik nagrinėti, bet šitokiam dalykui laikraščių rėmal yra per siauri, kadangi pagrindiniam visos jo kūrybos nagrinėjimui reiktų rašyti išsamią studiją.

Alfonzas Nyka — Niliūnas, knygos pabaigoje apibūdindamas Vytauto Mačernio kūrybą, labai tiksliai pastebėjo, kad sunku yra dabar numatyti, kokią vietą Mačernio poezija užims mūsų literatūros istorijoje. Iš tikrųjų per mažai laiko praėjo nuo jo mirties ir kaip tik dėl šios priežasties jis dar nespėjo užimti pastovios vietos. Viena tik tegalima pasakyti, pakartojant jau anksčiau padarytą teigimą, kad jis buvo tikrai individualus talentas. Lygiai dabar sunku pasakyti, kokių kelių būtų Vytautas Mačernis nuėjęs, jei būtų gyvenęs. Gal jis būtų sava kūryba išplaukęs į dar gilesnius vandenius, o gal ir nebūtų daugiau niekad pastekęs tokių aukštumų, kaip jam pasisekė “Vizijų” cikle.

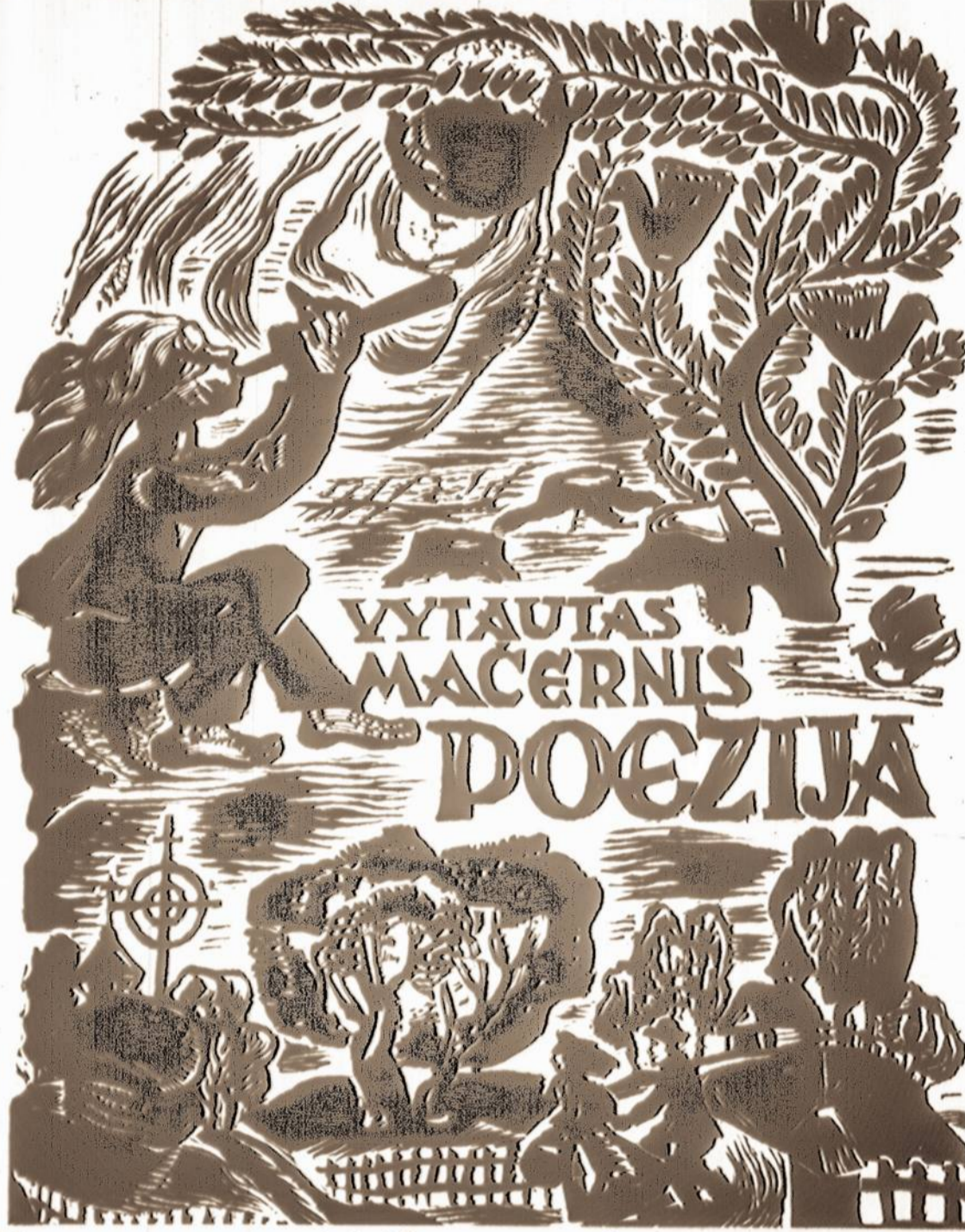
Toks Vytautas Mačernis yra kaip poetas.

KOKS JIS BUVO ŽMOGUS?

Iš jį gerai pažinojusių žmonių teko susidaryti toks vaizdas: buvo jis labai gražios išvaizdos, gilių, prasmingų akių, aristokratiškos laikysenos jaunuolis. Pasakojo man, kad jis Vilniaus universitete vaikščiodavo daugiausiai vienas, išdidus ir plačiam žmonių būriui neprieinamas. Tą man pasakoję aiškino, kad jis taip elgėdavosi dėl to, kad bet kam savęs elkvoti nemėgo. Savų draugų ratelyje tačiau buvo šiltas, draugiškas ir atviras. Vertino tikrai saitais su artimais žmonėmis, taigi su tokiomis, kurie jam buvo reikalingi “minčių draugystei” palaikyti.

Vytautas Mačernis gimė 1920 metais, o žuvo karo sukuryje, besitraukdamas į Vakarus, 1944 metais. Taigi pačioje jaunystėje — vos 24 metų, Vytauto Mačernio gimtinė — Telšų apskritis. Mokėsi jis Telšų gimnazijoje, studijavo Kauņno Universitete teologijos — filosofijos fakultete anglų kalbą bei literatūrą, o vėliau persikėlė į Vilniaus universitetą ir persimetė į filosofijos studijas. Pačios jo mirties aplinkybės nėra visiškai aiškios; žuvo jis kulkos ar artilerijos sviedinio skeveldros pataikytas pačiame karo veiksmų įkarštyje. Viena tėra aišku, kad jis buvo paskubomis palaidotas savo tėviškės kalnelyje.

Alfonzas Nyka — Niliūnas tame jau minėtame įvade išreiškia mintį, kad didelis Vytauto Mačernio poezijos pasisekimas dar jam gyvam tebesant, buvo tarsi paties likimo ciniškas atlyginimas už tai, kad Mačerniui taip trumpai tebu-

vo lemta gyventi. O man rodosi, kad vargata į mūsų visų kaulų smegenis įsigėrusi likimo sąvoka yra teisinga. Žmogus yra greičiau atsitiktinumo auka, jo gyvenimas yra greičiau apsprendžiamas aklos, inertiškos jėgos, kuri mus visus tarsi šipulius neša žemyn gyvenimo srove. Tačiau kadangi atsitiktinumas yra neišvengiamas, tai jis kartu patampa žmogui ir likimu. (Vytauto Mačernio atveju — akla, iš kažkur atklydusi kulka ar sviedinio skeveldra, nuskynusi jį vos pradėjusį gyventi). Sunku patikėti, kad tokia akla jėga žmogui kuo nors atlygintų, tegul ir nedosniai bei ciniška ištiesdama ranką. Greičiau tai, kad jis, būdamas stipraus, autentiško talento savininkas, skelbė savo kūrybą gyvu žodžiu ir tai, kad jis pasuko nauja kryptimi mūsų poezijoje buvo jo pasisekimo laidas.

“VIZIJOS” — MAČERNIO ŽEMIŠKOS KELIONĖS ATSPINDŽIAI.

“O aš einu vėl žemės ilgesy
Regėjimų lėpsna lėpsnot.”

II — jo “Vizijų” ciklo eilėraščių pabaiga.

Šia eilute Vytautas Mačernis pilnutinai save atskleidė: atėjo jis į mūsų tarpą, sušvito savo talentu ir užgėso greitai ir staigiai. Užgėso, pirm dar suskubęs sullepsnoti regėjimų lėpsna.

Augo jis daugiausiai savo senelės globoje, tėvų įtaka jam buvo kur kas mažesnė. Į savo senelę jis dažnai kreipiasi “Vizijose”; jis ten ją mato ir jaunosios rūbais, jis ten nusiškella į vaikystės dienas ir randa jose savo senelės neužmirštamus guodimus, jis ten bent spanuose grįžta pas senelę ir randa ją vis kantriai jo tebelaukiančią:

“Ten šodo vidury, po didele purėta obelimi, matau — senelę sėdi,
Jos veidą ir akis jukloja (lyg auksiniai siūlai) per šakas nusvire spinduliais,
Jos baltus plaukus nežymiai kedena vėjas,
Ir margina rūbus užkritę obelį žiedai.”

Iš VI-jo “Vizijų” ciklo eilėraščių.

Senelė jam buvo tas asmuo, kuris teikė viltį ir mokė džiaugtis gyvenimu. Pats Mačernis tą patvirtina IV-me “Vizijų” ciklo eilėraštyje:

“Ji sakė man, kad galime svajoti, tikėt ir džiaugtis:
Yra pasauly tik jaunystė, saulė ir namai...
O tolimų, nežinomų kraštų klajūnai, tie erdvėj paklydę paukščiai,
Čia žemėj lankosi retai.”

Bet susidūręs su gyvenimo tikrove ir dėka savo įgimto įžvalgumo ją anksti supratęs, o dar nebetekęs to ramsčio, kuriuo jam buvo senelė, Mačernis tame pačiame eilėraštyje štai ką pasakė:

“Praėjo daugel metų. Ir senelė mirė.
Neliko kambary gėlių, neliko nė maldaknygtų senų,
Ir širdyje skaitaus anų dienų tikėjimo
Neliko nė ženklų.”

Tokia tad maždaug yra Vytauto Mačernio vidinio gyvenimo autobiografija. Ji yra svarbiausia dėl to, kad tikrąją žmogaus būty sveria ne išoriniai įvykiai, bet vidiniai pergyvenimai, nes tik jų dėka vyksta žmogaus vystymasis į asmenybę. Mačernio gyvenimas buvo aiškiai apspręstas šito vidinio vystymosi, jis jo įtakoje išaugo į poetą. Kaip žmogus — jis jį ieškojo, tikėjosi ir gynė laimę. Kaip ir kiekvienas kitas mirtingasis, jis atgulė poilsiui, atlikęs žemiškąją ke-

Septyneri metai be Stasio E. Vitaitio

Gyvieji yra linke pamiršti mirusius draugus ir bendradarbius. Štai jau septyneri metai, kai iš gyvųjų tarpo pasitraukė Stasys E. Vitaitis, ilgametis Tėvynės redaktorius, SLA Centro tarnautojas, kurį laiką net redagavęs Vienybę. Jeigu Vitaitis būtų gyvas, rugpjūčio 5 dieną būtų sulaukęs 75 metų amžiaus. Septynerių metų suėjo rugsėjo 4 d.

Vitaitis, kilęs iš Dūkijos, į Ameriką atvyko jaunas, nebūdamas nė 20 metų amžiaus. Kaip ir visi anų laikų ateiviai, jis savo gyvenimą Amerikoje pradėjo “iš nieko”. Vėliau išmoko spaustuvės amatą, buvo Ateities administratorius Bostone ir tiek prasilavinio, kad ilgainiui galėjo reikštis kaip literatas — parašė pora knygų.

Prieš 7 metus mirusių veikėjo našlė Z. Vitaitienė, savo laiku plačiai pasireiškusi kaip solistė, gyvena Brooklyne.

* Prezidentas de Gaulle sako, Prancūzija būtų linkusi pripažinti Sacharos suverenumą Alžirijai, jei ši sutiktu kooperuoti su prancūzais. Mat, Sacharoje, kur nėra nė vieno alžyriečio, prancūzai turi aliejaus ir kitus gamtos turty šaltinius.

Atsikvietimas į JAV Lietuvoje gimusiųjų

Daugelis lietuvių teiraujasi Balfu Centre apie galimybes atsikviesti į JAV nuolatiniam apsigyvenimui gimines ar draugus.

Specialios privilegijos taikomos turintiems tremtinio teises. Jie gali atvykti be jokių trukdymų ir laukimo, pagal įstatymą PL 86 648. Šio įstatymo galiojimas baigsis 1962 m. liepos 1 d. Nėra jokių vilčių, kad būtų pratęstas, nes nėra ir kandidatų, norinčių ar galinčių šiuo įstatymu pasinaudoti. Dokumentacija pagal PL 86 648 tvarkoma per Balfu įstaigas. Šis įstatymas galioja tremtiniams, esantiems V. Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Graikijoje ir Belgijoje. Iš kitų kraštų emigrantai važiuoja pagal gimimo krašto kvotą.

Visi gimusieji Lietuvoj turi teisę į JAV atvykti tik

pagal Lietuvos kvotą, kuri yra nedidelė, vos 384 asmenims metams. Kadaigi yra gana daug lietuvių, norinčių į JAV atvykti, tai neturintiems labai artimų giminių laukimo eilės laikas siekia jau net dešimt metų. Tai reikia atsiminti kviečiant draugus ar tolimus giminaičius iš Lietuvos ar SSSR. Laukimo eilės laikas prasideda, kai užsiregistruojama JAV Konsulate.

Privilegiuotos kvotos

Į JAV greičiau gali atvykti tie, kurie

1. yra kurios nors technikos šakos specialistai (skilled technicians),
2. JAV piliečių tėvai ar vaikai (nepilnamečiai),
3. vyrai — žmonos, tėvai, vaikai pas JAV gyvenančius, bet nepiliečius (permanent resident aliens).

4. broliai, sesers ar suaugę, jau vedę, JAV piliečių vaikai ir jų šeimos.

Ketvirtos grupės lietuviams į JAV atvykti jau reikia išlaukti bent 4 metus nuo užsiregistravimo konsulate laiko. Neturintieji artimų giminių JAV įeina į 5-tą grupę; jiems tenka laukti eilės bent 8 metus.

Dokumentacija

Norintieji į JAV atvykti, pirmoje eilėje turi, remdamiesi bet kuriuo laišku ar kvietimu iš JAV užsiregistruoti Amerikos konsulate. Tik eilei atėjus sudaromi formalūs dokumentai, nes Amerikos konsulatai nenori ir negali visos dokumentacijos sau-

goti, o ir pagal JAV įstatymus konsului pristatyti dokumentai galioja tik vienerius metus.

Norintieji gimines atsikviesti į JAV (kad ir iš Lietuvos), turi nuvykti į artimiausią Immigration and Naturalization įstaigą ir ten užpildyti specialias formas.

Norintieji atvykti į JAV, pirmiausiai turi užsiregistruoti artimiausiame Amerikos konsulate.

Leidimas išvykti

Beveik visi laisvojo pasaulio kraštai lengvai išleidžia savo piliečius į JAV emigruoti. Dideli sunkumai daromi tik gyvenantiems už geležinės uždangos. Ypač daug sunku-

my turi gyveną SSSR ir okupuotuose kraštuose.

Norintiems iš Lietuvos išvykti reikalingi įvairūs policijos ir kitų valdžios įstaigų leidimai, kurie šunkiai gaunami. Neturintiems išvykimo leidimo (exit permit), JAV konsulatas Maskvoje neduoda vizos. Norintieji atsikviesti giminę iš Lietuvos (ar SSSR) turi sudaryti ir notarizuoti specialų rusišką kvietimą. Paprašiusiems (ir pašto ženklą pridėjusiems) Balfu Centras — 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. — mielai rusiško — angliško kvietimo tekstus nusiųs.

KUN. L. JANKUS

lionę. Vadovaujantis paties poeto žodžiais, štai koks yra galutinis žmogaus egzistencijos aptarimas:

“Ir einant iš kalnų atskridęs lengvas rytmetinis vėjas
Kuždėjo: “Tavo laimė pakely...”
O žemė pro rasas, lyg džiaugsmo ašarom užlietas veidas,
Spindėjo nemirtinga, išdidi.”

VI-jo “Vizijų” ciklo eilėraščio pabaiga.

TAIGI ŽMOGUS ATEINA IR PRAEINA.

Lieka žemė — amžina, nemirtinga. Žemė, ant kurios veido žmogus pažįsta gyvenimą ir sukaupia pergyvenimus — vienintėlį savo turtą.

Šia proga reikėtų susoti ir prie trumpo visos Vytauto Mačernio kūrybos apibendrinimo. Be “Vizijų” sekantieji savo svarbumu yra “Metų Sonetai”. Likusią knygos dalį sudaro paskiri eilėraščiai. Jų tarpe yra geresnių ir silpnesnių, kas paprastai pasitaiko visų poetų kūryboje.

Aplamai, Mačernio kūryboje sveria žodis, o ne forma, kuri yra neatbaigta ir nenušlifluota. Visą tačiau jo eilėraščiųuose išperka melodija ir ritmas. Mačernio eilėraščius skaitant, gaunasi tam tikras bangavimas, nelyginant muzikinę melodiją.

Galop dar reikėtų pastebėti, kad Vytautas Mačernis savo poezija pasuko visai nauja linkme. Mūsų nepriklausomybės laikų poezija buvo tarsi tam tikra neoromantizmo versija. Taigi bendrų idėjų reiškinys asmeniškoms formoms. Žmogaus būties problema to laikotarpio poezijoje dažnai buvo arba stačiai apeinama arba tik labai apgraiptomis paliečiama. Gi Vytautas Mačernis sugebėjo išsivaduoti iš to štampos, pasukdamas į grynai vidinių žmogaus pergyvenimų reiškinį bendrame universaliniame plane.

VYTAUTO MAČERNIO DRAUGAI.

Kiek kartų paimu į rankas Mačernio “Poeziją”, tiek kartų apima mane kažkoks gaudumas, o kartu ir viltis. Mat, ši knyga yra atsiradusi ypatingomis aplinkybėmis. Visų jų minėti dabar nėra kaip. Tačiau ir tai, ką galima apie knygos atsiradimą parašyti, įrodo, kad pasaulyje yra daug be galo gražių dalykų. Grynai jo draugų pastangomis išleista Mačernio “Poezija” gyvu faktu liudija, kad draugystė (o, tur būt, pasaulyje nieko nėra gražesnio už tikrą draugystę!) gali toli nuvesti ir didelius darbus atlikti.

“Poezija” yra išleista dr. A. Šmulksčio lėšomis. Knygą labai sumaniai redagavo Kazys Bradūnas. Įvadą apie Vytauto Mačernio kūrybą davė Alfonsas Nyka — Niliūnas. Epitafijas parašė: Paulius Jurkus, Alfonsas Nyka — Niliūnas, Henrikas Nagys, Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas ir Juozas Girnius.

Visi šie žmonės buvo artimi Vytauto Mačernio draugai. Jie savo draugystės mirusiajam ne tik neužmiršo, bet jį dar ir darbais bei padėtomis pastangomis, šią knygą leidžiant, įrodė.

Knyga yra labai gražiai išleista. Ilustracijos — dail. Pauliaus Augiaus, paspėjusio taip pat neperseniausiai pasimirti. Tad knyga tiek poeto, tiek dailininko atveju yra pomirtinė.

Skaitytojai ir knygos mylėtojai turėtų nepraleisti progos šią knygą įsigyti dėl dviejų priežasčių: viena, kad, atsižvelgiant į sunkias knygų leidimo sąlygas, ji greičiausiai niekuomet nepasikartos, antra, kad joje yra sutelkta visa Vytauto Mačernio kūryba.

Pabaigai norėčiau pakartoti, kad šis straipsnis nėra nei recenzija, nei Vytauto Mačernio kūrybos nagrinėjimas. Tai — dar viena epitafija mirusiajam, kartu apibūdinant poezijos esmę ir poeto paskirtį. Gi Vytautas Mačernis visapusiškai išpildė straipsnio pradžioje minėtus reikalavimus. Jis — buvo poetas. Tokiu jis ir pasiliks mūsų literatūros istorijoje.

VIENYBĖ. 1961 m. rugsėjo 8 d.

Ir ten, Lietuvoje, laikas į mokyklą...

Trečioji VIENYBĖS skaitytojų karta Kalifornijoje. Viduryje dr. Kazys Sruoga. Iš dešinės, jo dukra - dabar inžinieriaus Modesto Kevalaičio žmona - Vita Rafaėlė Kevalaitienė. Iš kairės, Sruogos anukėlė - Vita Marija Kevalaitytė. Kiek joms abiemis metų? Kevalaičiai gyvena Santa Monica, California.

TARPTAUTINĖS VALSTIEČIŲ SĄJUNGOS KONGRESAS

Septintasis Tarptautinės Valstiečių Sąjungos kongresas įvyko š. m. rugsėjo 2-3 dienomis Washingtone, Park Sheraton Park viešbutyje. Paskutinis šios organizacijos kongresas taip pat buvo Washingtone, 959 m. gegužio mėn.

Šiai organizacijai, vadina-mai International Peasant Union, priklauso: Albanijos, Bulgarijos, Kroatijos, Čekoslovakijos, Estijos, Vengrijos, Latvijos, Lietuvos (Valstiečių Liaudininkų Sąjunga), Lenkijos, Rumunijos, Slovakijos ir Jugoslavijos agrarinės demokratinės partijos, esančios tremtyje. Organizacija JV pradėjo veikti 1947 metais.

Mūsų Liaudininkų delegacijon paskirta per 20 atstovų iš įvairių Amerikos ir Kanados kolonijų. Yra pakviesta ir svečių.

TVS Liaudininkus atstovauja Alena Deventienė atstovė, o J. Aaudėnas ir Balys Paramskas - jos pavaduotojai.

Chicagos lietuvių temomis

Donatas Bielskus

DAIŪŲ ŠVENTĖ DAR TEBEKALBA

Ordenai palengvina atskirti politikus nuo kelnerių. Ši praktiška išvada prisiminta dainų šventės kritikams, kurie baltai uniformuotus dirigentus norėjo priskirti kelnerių luomui. Tad, sekančiose šventėse neužmirškime apsirūpinti ordenais. Minėtos citatos autorius pats priklauso prie tų, kuriems pastaba taikoma: Erich Mende yra Vokietijos liberalių partijos lyderis ir kartu Riterio krypties kavalerius.

Gi pas mus sąmojus retesnis už porcelaną. Prieš kitą nuomonę išeiname rūsčiu veidu ir ant lazdos pamautu protestu. Alfonso Keliuočio ar Kossu-Aleksandravičiaus laikai ir stiliai nutolo lyg nebuvę. Rūstūs ir didingi tapome. Didingumą saugoja porcelanas. Visti visuomenininkai didingi. Tokie jie turi būti, nes tokių pageidauja publika. Teisę į mikrofoną dainų šventės metu buvo viena visuomenininkų priemonių didingumo spinduliavimui į publiką. Pradžioje santykiavimas šventiškas. Santykiams užtrukus, sveikintojas tapo paskaitininu, artistu ar konferencier, virtuozu ar diletantu, apie tai sprendžia kritika. Porcelanas pavojuje. Artistą nuo nepalankaus vertinimo gelbsti repetitijos ir atsargumas prieš išeinant scenon, paprastus piličius nuo tapimo prastais artistais gelbsti nuovoka. Po nepavykusio spektaklio visiems gelbsti humoras. Žinoma, humoras nėra dėstomas

oficialiuose blankuose. Porcelanas lydi ir šlemetinę Dainų šventę. Pirmasis protesto raštas pasiūstas J. Jasaičiui, Chicagos bendruomenės pirmininkui. Skundžiama tos pačios bendruomenės žmonės už reportažus, stokojančius meliės stamblesiems Dainų šventės mikrofono akcininkams. Sunkiai įgrupuojamas žanras yra protesto raštai. Mišrus, kaip ir tarlamai nuskriaustųjų besikeičiančios rolės. Prie scenos artinasi kaip liežuviškosios grętinėlės estelinis įnašas (jis toks retas ir brangus Amerikoje), dalyvauja su artistinėmis funkcijomis ir pretenzijomis, o paskiau rašo diplomatinės notas rengėjams, kad jų darbas vertinamas, ar mažų mažiausiai aprašomas spaudoje. Spaudai dirbantiems išvada dar pilni visuomenės darbuotojai sau reikalauja traktavimo, paprastai taikomo tik mirusiems; nihil nisi bene - nieko išskyrus pagyrimus.

PLATIEJI VANDENYS PRO UŽPAKALINES DURIS

Didingumas turi būti įspūdingas. Platūs polėkliai ar bent įtikinantys mostai plačiųjų vandenų link. Platieji vandenys masina. Pirmoje vietoje politikoje, nes politikuoti, kaip ir fotografuoti, gali kiekvienas. Prie bilietų kasos langelio ALTA, kasmet išplaukiant į Washingtoną ir kasmet parvežanti išprašytą komplimentą. Amerikos prezidento rinkimai, sen. Kuchel'rezl, akcija išdavė ALTOs konkurentus, taip pat norinčius plačiau pa-

plaukyti. Vėliau gal ir priekasos langelio pasėdėti. Ir dainų šventės komitetas, dar prieš amfiteatrą užpildant 9000 žiūrovų, apskaičiuavo savo didingumą.

St. Dauno, neorganizuoto žurnalisto, ir J. Jasaičio, čekagiškos LB apyg. pirmininko, pastangomis dar žiemą labiausiai norinti plaukyti komiteto dalis susijė su K. Žirguliu, naujai išrinktojo JAV prezidento partijos lietuviškuoju vietininku Chicagoje. To susirinkimo smulkmenų daugelis jo dalyvių po pusmečio jau neprisimena. Kai kurie ir sekanti rytą jau daug buvo pamiršę.

Šie žygiai apie stalą būtų užmiršti, jei nebūtų atsiradęs naujas dainų šventės komiteto blankas, skirtas angliškajai publikai. Blankas su išspausdintomis komiteto pareigūnų pavardėmis labiausiai priimtinas turėtų būti demokratiškojo nusitelkimo amerikiečių pareigūnams. Jame išrašytieji K. Žirgulis, adv. C. P. Kal ir J. Ruokis yra demokratų partijos agitatoriai, anot Br. Rallos, nulėmė J. F. Kennedy išrinkimą prezidentu, tačiau nebuvo oficialiame Dainų šventės komitete. Su šiais blankais K. Žirgulis yra išprašęs eilės demokratiškojo JAV administracijos narių sveikinimus šventei. Žinoma, Amerikos augstieji pareigūnai sveikinimų nepasiekė ir su neutraliais blankais. Prieš kelis metus LB suvažlavim'a, suruoštą detroitieško V. Kutkaus, sveikino kelios dešimtys įvairiausių ministerių, gubernatorių ir burmistrų, neišskiriant nė gub. Faubus iš Arkansas. Demokratų ir republikonų.

St. Dauno, dainų šventės spaudos reikalų vadovas ir vienas iš samokslininkų, naujajame blanke jautė turįs teisę prirašyti ir tris savo pavaldinius, spaudos komisijos darbuotojus J. Vaičiūną, J. Vaidelį ir J. Bubelį, kuriuos žinia ir džiugsma apie gausias malonės pastekė tik po pusmečio. Šamokslininkų štabas maloningu žestu neaplenkė ir J. Jasaičio, naujajame blanke jį išrašydamas "Chairman of Directors" titulu.

Malonių aplenkti yra tik J. Kudirka, vargonininkų pirmininkas ir išdininkas. Pastarasis net visai išbrauktas iš naujojo komiteto. Oficialųjį vicepirmininką ir išdininką vargu ar domintų šaunlų vyrų bandymas išplaukti į platesnius vandenis, tačiau klausimų ir neramumo kelia, kokie raštai buvo rašyti naujajame blanke ir kokie atsakymai

gauti. Gal blanke išrašytas naujas išdininkas ir pajamų gavęs. Šių neaiškumų paaiškinti T. Blinstrubas ilgai laukė ir nesulaukęs juos paskelbė spaudoje. (Draugas atsiskakė dėti.) Neaiškus dar tebėra plačiųjų vandenų ekipos pilnas sąstatas, anuomet posėdžlavęs pas K. Žirgulį; ar tik V. Radžiūis su St. Dauniu ar ir daugiau oficialiojo komiteto narių dalyvavo šamokse.

TIKĖJIMAS I MILIJONĄ, BENDRUOMENĖ IR SAVĖ

I dr. A. Razmos klausimą, ar jo fondo statusas patinkas LB Tarybos nariams, aštuoni čekagiečiai delegatai atvykę į Lietuvos Fondo rūp. 23 posėdį mandagiai atsakė, kad taip. Tačiau dr. J. Valaičiui, vienam iš LF organizatorių, sunkiau buvo rasti entuzlastą, kuris LF dabartinį statutą turėtų ginti bendruomenės tarybos sesijoje rugsėjo 2-4 New Yorke. Liet. Fondo reikalą dr.

A. Razma referuos LB sesijoje ir prašys tarybos pritarimo. Jam reikalingas dar vienas Tarybos narys, geriausiai iš aktyviųjų bendruomenininkų, kuris įrodytų kokią naudą bendruomenei iš Liet. Fondo. Į šį prašymą beveik visi tarybininkai atsakė tokiu pat mandagu ne. Laiko ar dar ko nors trūksta. Vos ne vos prisikalbintas J. Švedas, sunkiai judančio Kultūros Fondo pirmininkas. Švedas ir anksčiau yra rodęs L. Fondui daugiau nepastikėjimo negu susižavėjimo, gal daugiau įžiūrėdamas lyg ly-

glagretę bendruomenės instituciją Kult Fondui, negu gin-damas LB pretenzijas. Dabartinis jo uždavinys yra keblus ne tik jam, bet ir kiekvienam, kuris nenori prarasti aktyviųjų bendruomenininkų simpatijų.

Pagal paruoštąjį statutą, geriausiai atveju LB turės 50 nuominčių balsų skiriant LF suorganizuotas lėšas. Žinoma, jei nesuvestos iš aukotojų išrinkta fondo taryba. Visa kita LF atliks be bendruomenės pagalbos. Tad, net ir fondo iniciatoriai nemano prašyti LB tarybos statutą tvirtinti, nes permažas pagrindas LF laikyti bendruomenės nors ir autonominiu padaliniu. Taigi, fondo šalinininkai LB tarybos sesijoje turės siūlyti bendruomenei žvirblį medyje, kurį bendruomenininkai galės susimedžioti.

Pagal kitą Liet. Fondo varijantą, kurį nuo 947 studijavo ir LB pavedimu paruošė dr. A. Nasvytis, žvirblį ant šakos siūlantį bendruomenė šakos aukotojams siūlantį bendruomenę. Pagal Nasvytį, aukotojas pagal Amerikos įstatymus net ir negalįs turėti teisių paaukotų pinigų valdy-me. Taigi, ir bet kokie kitiokie svarstymai esą nerealiūs.

Nukelta į 9 psl.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Mūsų bendradarbis Chicagoje, inž. D. Bielskus (dešinėje) atvykęs į Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos posėdį, aplankė ir Vienybės istaigą. Greta - fotografas Vyta. Maželis.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4%** I METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2% per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užeiškite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office:
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Nuo pirm. iki penktadienio
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.
P. Resident 3-7000

Broadway Office:
135 Broadway at Bedford Avenue
Nuo antradienio iki penkt.
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.
STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Clevelando lietuviai

J. Antanaitis

Vasara - atostogų metas, tačiau clevelandiečiai ne tik poilsia, bet ir surengė platesnio mąsto parengimų.

Rugpjūčio 5 - 20 dienomis Clevelando lietuviai budžiai stovyklavo Plainville, Ohio, Nidos stovykloje. Čia budžiai išėjo nustatytą lituanistikos programą ir išlaikę egzaminus buvo pakelti į aukštesnius laipsnius.

Stovyklos uždarymo išvakarėse buvo lauzas ir atitinkama programa, kurios pasižiūrėti buvo atvykę nemažai budžių tėvų ir šiaip clevelandiečių. Po oficialios dalies, buvo suvaizdinta iš V. Krėvės Mickevičiaus raštų apie Šarūną. Režisavo ir šią V. Krėvės raštų ištrauką scenai pritaikė dr. Žilinskienė ir dail. Žilinskas. Vaidino budžiai, talkininkaujant V. Vencūtei ir L. Obelenytei. Stovyklai vadovavo inž. A. Pautienis, padėdant A. Langei, adjutantui R. Griniui ir jaunesniųjų vadovui V. Gataučiu. Stovyklos gydytoju buvo nuolatinis budžių rėmėjas dr. K. Pautienis. Vaidinimas, kuris neblogai pavyko (jauniesiems budžiams buvo progos geriau išmokti lietuvių kalbos ir supažinti su Lietuvos praeitimi) išrašytas į juosteles ir numato jį pademonstruoti platesnei visuomenei.

Rugpjūčio 26 - rugsėjo 3 dienomis 20 mylių nuo Clevelando, prie Ravenos, vyksta Korp. Neo Lithuania vasaros stovykla. Uždarymo išvakarėse, rugsėjo 2 d. ten pat įvyksta Neolituano Filisterių 5-gos suvažiavimas.

Stovyklos programa buvo plati ir įvairi. Ji apėmė ne tik vasarą, sportą, bet ir plačią kultūrinę programą sudarytą iš paskaitų, referatų, kultūrinių pusvalandžių, vakarų, stovyklos spaudos ir kt.

Stovyklos surengimu rūpinosi Neolituano Clevelando skyrius, vadovaujamas C. Modestavičiaus ir stud. Šlapello. Stovyklai vadovavo Ursuline Kolegijos prof. Ald. Augustinavičienė.

Rugpjūčio 23 - 27 dienomis Clevelande įvyko Vyčių organizacijos 48-toji tautinė konvencija - seimas. Dalyvavo apie 200 atstovų. Ryškiai pasitebima seimo dalis buvo jaunimo, kas rodo, jog vyčiai dar nėra mirštanti organizacija.

Visa Vyčių seimo programa kiek skyrėsi iš panašių kitų organizacijų tokių seimų. Be įprastų posėdžių, pranešimų rezoliucijų, nutarimų ir valdomų organų rinkimų, programoje buvo gausu įvairių pramogų, kaip golfo varžybos, bowlingas, bendri užkandžiai, banketas, Čiurlionio ansamblio koncertas, ekskursija - piknikas į Sandusky, už 50 mylių ir kt. Žodžiu, pati pro-

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

VIENYBĖ, 1961 m. rugsėjo 8 d.

CHICAGOS TEMOMIS

Atkelta iš 8 psl.

Kitos nuomonės yra Razmos grupės statuto redaktorius A. Kėželis, statute visas teises palikęs aukotojams. Dr. Razmos šalininkai irgi nepasiruošę nuolaidoms. Čia juos saugo dogmatinis įsitikinimas, kad aukotojai pageidaujant tik fondo be bendruomenės arba su labai mažai bendruomenės.

Kokia bendruomenės rolė įmanoma, kuri jai priklausytų pagal jos pobūdį ir kuri neskriaustų aukotojų? Nors LB pagal įstatus ir praktiką tvarko, koordinuoja, (taigi, nusprendžia darbų eilę) lietuvių kultūrinį gyvenimą, tą teisę bendruomenei nelabai linkę pripažinti kai kurie šiemet LB tarybon išrinktieji fondo entuziastai. Nebuvo leistas nė į pasiūlytą kompromisą, vietoje skirstymų komisijos tą darbą pavesti bendro centro valdybai, kurios pasiūlymus aukotojų taryba tvirtintų. Ne tik eksperto, bet ir vykdytojo rolės fondininkai nėra linkę duoti bendruomenei. Pagaliau, ir pavidimas fondo kanceliariinio darbo bendruomenei, negalėtų pažeisti aukotojų.

Ir dr. Razma ir dr. A. Nasvytis, abu LB tarybon išrinkti dėka jų atstovaujimų milijoninių ar geležinių fondų planų, LB tarybos sesijoje turės pasirinkti arba kompromisą, arba galą savo bendruomeniškos karjeros, Nepalanki LB tarybos nuomonė gali palaidoti ir vieną iš fondų, arba net ir abu, nežiūrint kaip nepriklausomai besijaustų. Abu jie remiasi viešąja opinija, kuri didele dalimi sudaryta per spaudą. Bendruomenė su savo tinklu yra antrasis viešosios nuomonės šaltinis. Politinių grupių parama abiem fondams yra dalinė, nes grupės vienos pasidalinę viduje į vieną ar kito plano simpatikus, kitos visai nesidomi. Nei A. Nasvytis neturi visų tautininkų pritarimo, nei A. Razma visų frontininkų. Razmai net primetama, kad savo milijoninių fondų jis sulikviduosias frontininkų fonduką.

Pakrikštyta Rutos Kilmonytes vardu...

S. L. Kurauskas, iš Alliance, Ohio, praneša, kad jų draugai kitataučiai Byland prieš 20 mėnesių gimusią dukterį pakrikštiję Hollywoodo aktorės Rutos Lee Kilmonytes vardu: Kilmet Ruta Byland. Mažametė Rūta, kaip ir mūsų Rūta Kilmonytė, kai buvo maža, jau mokosi šokti, dainuoti ir neseniai Clevelande laimėjo pirmą televizijos dovaną. Kurauskas kreipėsi į Vienybės redakciją, prašydamas pranešti aktoriaus Rutos Lee Kilmonytes adresą. Mat, tėvai nori pasiūsti jų garbinamai aktorei Rūtai Lee Kilmonytei savo dukters paveikslą.

Eugenijus A. Bartkus, kuri Maissner Engineering, Inc. Chicagoje paskyrė savo viceprezidentu ir technikos tyrinėjimų bei biznio plėtimo departamento vedėju. Anksčiau inž. Bartkus buvo vyriausias inžinierius šioje bendrovėje išdirbęs 10 metų. Paskutinius šešis mėnesius studijavo "business management and accounting" Valparaiso universitete. Bartkus yra baigęs civilinės inžinerijos mokslą Illinois Institute of Technology. Anksčiau jis studijavo inžineriją Vokietijos ir Lietuvos universitetuose. Inž. Bartkui dabar 35 m. amžiaus.

CHICAGOS ŽURNALISTAI RENGIASI BALIUI

Kaip jau Vienybėje buvo minėta, rugsėjo 23 d. Liet. Žurnalistų Sąjungos Chicago skyrius rengia savo tradicinį "Spaudos Balių", kuris įvyks Balio Pakšto salėje. Šio baliaus reikalams bei kitiems klausimams apsvarstyti skyriaus valdyba posėdžiavo rugpjūčio 23 d. valdybos nario dr. K. Sruogos buite Ciceroje.

Čia paaiškėjo, kad pasiruošimas baliiui vyksta gerai. Programa bus galutinai sudaryta savaitės bėgyje ir vėliau bus paskelbta. Iš naujesnių dalykų bus "Spaudos Baliaus" karalaitės rinkimai; bus duodamos premijos seniausiajam bei jauniausiajam svečiui, o taip pat ir asmeniui nupirkusiam 100-ųjų bilietą. Buvo pasiūlyta kreiptis į laikraščius bei organizacijas, kad jos papigintų kaina įsigytų stalus iš anksto. Čia pat dr. Sruoga paėmė "Vienybės" stalą, o kiti posėdžio dalyviai A. Gintneris, J. Vaičiūnas, V. Zalatorius, Ed. Šulaitis - po atskirą stalą.

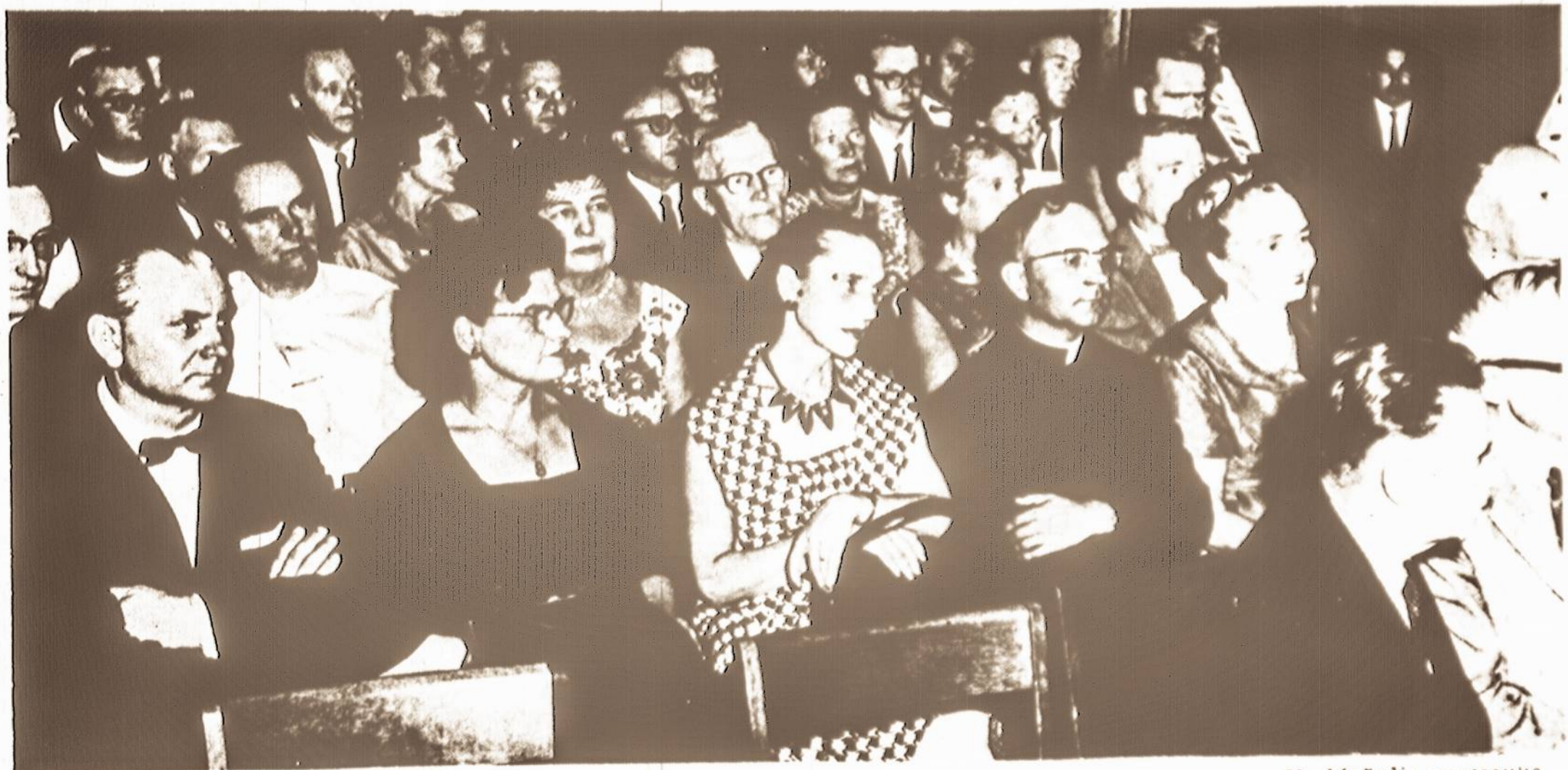
Buvo kalbėta ir apie tuos laikraštinkus, kurie svajoja apie kažkokio kito žurnalistų klubo Chicagoje steigimą. Nežiūrint, jog kai kurie iš jų žmonių yra buvę skyriaus nariais ir iš ten patys "išsi-vietinę", jie nesiliauja varę griaujamąjį darbą. Nusistebėta tokių asmenų nuovokos ir Lietuviškos veiklos supratimo stoka.

Taip pat nutarta vėl tęsti žurnalistinių popiečių ciklą. Pirmoji tokia popietė turėtų įvykti rugsėjo 16 d. Užsimintą ir apie bendrą Detroito ir Chicago žurnalistų suvažiavimą, bet jis dėl baliaus darbų paliktas diskusijoms vėlesniam laikui.

Seimininkas - dr. K. Sruoga pabaigai posėdžio dalyvius pavažiavo.

E. S.

Lietuvių Vilniaus 8-gos Chicago skyrius ruošia Vilniaus Dieną rugsėjo 10 d. Jaunimo Centre.

V. Mazelio nuotrauka

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimo dalyviai New Yorke

Sportinės nuotrupos

Edvardas Šulaitis

Štai, jau ir po XI-jų S. Amerikos Lietuvos sporto žaidynių II-jo rato varžybų. Vargingas buvo joms pasiruošimas, negeresnis buvo jų pravedimas. Čia, žinoma, nelabai norime įšūoti kaltininkų, nes gerai žinome klevelandiečių padėtį, į kurią jie buvo pastatyti atsiskius žaidynes rengti Bostone, o po kurio laiko ir New Yorke. Čia reikia sveikinti bent klevelandiečio A. Bielskaus entuziazmą, kuriuo jis beveik vienas išvežė pasiruošimą žaidynėms, na ir jų pravedimą.

Tačiau nedaug trūko, kad ir A. Bielskaus energija būtų išsisėmusi ir būtume likę be žaidynių. Antradienio naktį prieš žaidynes šių eilučių autoriui jis net tris kartus telefonavo ir labai liūdnomis spalvomis nušvietė visą padėtį. Pirmąjį kartą jis net sakė, rimtai galvojęs šias žaidynes atšaukti, nes užsiregistravusiųjų dalyvių skaičius siekias tik pora dešimčių. Bet vėliau persigalvojęs ir atšaukęs tik futbolo žaidynes, nes norą atvykti pareiškė tik viena New Yorko komanda.

Beje, su futbolu čia išėjo tikras nesupratimas, kurio auka buvo New Yorko komanda, vis dėlto atvykusi į žaidynes ir "neradusi" savo priešininkų. Nežiūrint to, kad žaidynių vyriausias (ir gal būt vienintelis) žmogus A. Bielskus mums pranešė, jog futbolo varžybų nebus ir nepaisant to, jog Chicago Lietuvos komandos vadovas R. Kožėnas antradienį mus informavo, kad į Clevelandą jokia kaina nevyksta, New Yorkas, kaip atrodo, net iki penktadienio nebeturėjo jokių žinių apie tai. Kaip pranešė A. Vakselis, jie net iki ketvirtadienio vedė derybas su čikagiečiais dėl susitikimo Clevelande ir dar galvojo, kad turės progą rungtyniauti. Gailla, kad jis nepasiteiravo pas mus; mes būtume jau antradienio vakare garantavę už čikagiečių nevykimą į Clevelandą. Nors kai kam atrodo, kad mūsų žinios kai kada yra šališkos, tačiau šį kartą jos būtų padėjusios išvengti New Yorko sportininkams nemaža išlaidų.

Dabar grįžkimė kiek prie pačių žaidynių ir nusikeltimė į varžybų aikštes. Šių eilučių autoriui kiek ilgiau teko stebėti lengv. atletikos varžybas, šiaip jau vadinamas "žaidynių karaliene". Ir kaip ta "karalienė" atrodė? — Labai ir la-

bai liesa. Didokas stadionas beveik buvo tuščias; žiūrovus buvo galima suskaityti ant vienos rankos pirštų, jeigu neimti dėmesin pačių dalyvių kartais užklydusių įsuolus. O stadiono viduryje — jaunas jaunikas ir per 20 metų persiriktusį čia buvo sunku matyti. Kaip greitai pasensta šių dienų mūsų sportininkai, Varge, o varge! Tas jaunas jaunikas čia varžėsi ir suaugusių klasėse, lyg norėdami užtūžuoti jų nebuvimą. O prie pasėkmių stalo, pranešimų mikrofono ir dešimties kitų darbų čia sukosi niekada nepasensęs A. Bielskus. Tad nereikalo atsirado posakis: "Kas būtų, jeigu Clevelande jo nebūtų?". Tikriausiai, labai ramu, ar ne tiesa? Čia jam stengėsi talkininkauti svečiai iš Chicago: M. Vygantas, R. Dirvonis, keli torontiečiai, na ir mažas burelis vietinių — J. Nasvytis, E. Šikšlūtė — Vodopallienė ir kt.

Imant lengv. atletikos pasekmes, kai kurių rezultatų buvo pasiekta visai neblogų. Pas jaunius čikagietis Labauskas 100 j. praskuto per 11,1, šuolyje įaukštį klevelandietis Šilingas iššoko 5' 9 1/4", šuolyje su kartimi — Čikagietis Strasevičius — 11' 4" ir kt.

Vyrų plaukime vyravo beveik vieni New Yorko atstovai, o lauko tenise New Yorko ir Chicago Nerles sportininkai. Ir čia dalyvių nebuvo gausu — kaip vietinio pobūdžio varžybose. Jeigu koks nors kitatautis būtų sužinojęs, jog čia varžosi S. Amerikos liet. sportininkai, būtų nejuoku.

Clevelande teko išsikalbėti su kėlias sporto darbuotojais ir patirti jų nuomonę: mūsų žaidynėms reikėtų padaryti nemažą operaciją, nes dabartinių kelių einant, netoli bus nueita. Bet kas gi ras budą, kaip atmegzti šį mazgą, kuris per eilę metų gana kietai buvo užmegstas?

Kada Clevelande būrelis mūsų sportininkų bandė savo jėgas tarpusavyje, Chicagoje vyks pabaltiečių futbolo varžybos, kurios ir buvo didelė dalimi kaltos, kad į Clevelandą suvažiavo mažokai sportininkų ir kad turėjo būti atšauktos futbolo varžybos.

Tačiau tą nelemtą dalyką atpirko pabaltiečių varžybų pasekmės, nes čia buvo atsi-

Pakeistos datos

ŠALFASS Komiteto ir Revizijos Komisijos Centrinė Rinkiminė Komisija praneša, kad yra pakeista minimų organų rinkimų datos.

Rinkimai baigiami 1961 m. spalio 20 d. (pašto antspaudo data).

Kandidatų nominacija uždaro ma 1961 m. rugsėjo 10 d. (pašto antspaudas).

Rinkėjų ir renkamųjų metinė registracija baigiama 1961 m. rugsėjo 10 d. (FASKO gavimo ir atsiskaitymo data).

Sporto Apygardos iki rugsėjo 5 d. praneša CRK savo apygardos (Apylinkių) komisijų sudėtis ir adresus.

Centrinė Rinkiminė Komisija

teista latviams už praktišką krepšinyje ir kitu. Chicagoje latviai buvo sumušti net 8:2 ir, žinoma, be priekaišto. Pakako vien Chicago Lietuvos futbolininkų įveikimui latvių rinktinės, kurią sudarė kelių vietovių futbolininkai. Estai šį kartą nepasirodė, tačiau ir jie vargu ar būtų galėję stipriau pasipriešinti lietuviams, kurių komanda buvo stipriausia iš visų anksčiau buvusiųjų. Lietuviams, kaip žaidynių laimėtojams, atiteko JAV Liet. Bendruomenės Kultūros Fondo paskirta pereinamoji dovana. Kaip žinome, šią dovana lietuviui buvo laimėję ir praėjusiais metais, 4:0 įveikę latvius.

Kaip informuoja pasaulio spauda, V. Vokietijos sportininkai, atsižvelgiant į R. Vokietijos politines aviantūras, nutraukė sportinius santykius su komunistinės Vokietijos sportininkais, V. Vokietijos olimpinis komitetas ir sporto sąjungos pranešė, kad ateityje V. Vokietijos sportininkams nebus leidžiama vykti rungtynėms į R. Vokietijos teritoriją.

Toks V. Vokietijos elgesys, žinoma, susilaukė nepalankaus atgarsio "tarybinėse" ir "demokratinėse" šalyse. Jie čia patys pirmieji pradėjo "gvoiltu" šaukti. Aldas atėjo ir iš Lietuvos: Vilniaus Sporto (rugpjūčio mėn. 24 d. nr.) rašoma: "Vokietijos Demokratinės Respublikos vyriausybė priėmė teisėtą nutarimą uždaryti Berlyno sieną liaudies priešams, šnipams, provokatoriams. Šis teisingas ir savalaikis sprendimas sukėlė pasitutusį Adenauerio kllkos pyktį. Šis sprendimas buvo naujas pretekstas Vakarų Vokietijos revanšistams pulti prieš bendravokiškus sportinius ryšius".

Nesigilinant į tolimesnį tekstą, mums irgi atrodo keista. Keista todėl, kad sienos uždarymą jie vadina "teisėty", o vakariečių reaguojimą į tai — "pasitutusiu pykčiu". Reikia Saliamono galvos, kad suprastum komunistų galvojimą ir jų logiką, kurios su žiburju reikia įšūoti.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS — TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynomis ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

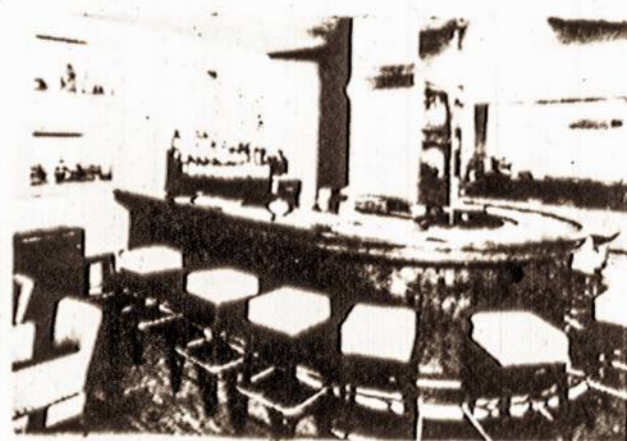
1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokiems pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras

Salė susirinkimams, vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

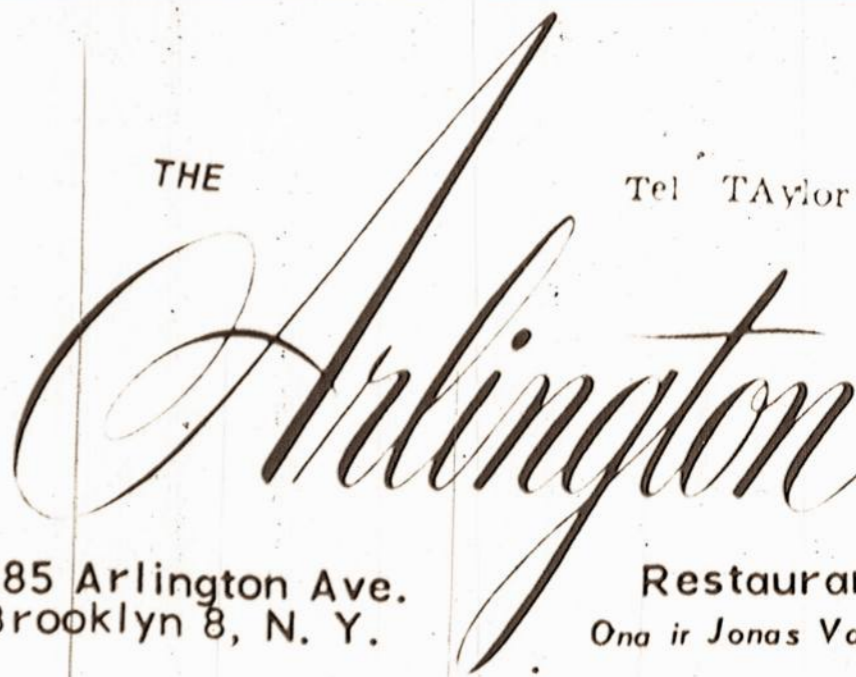

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

THE

Tel. TAYlor 7-9842

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

SLA APSKRIČIO JUBILIEJINIS PIKNIKAS

Neseniai SLA penktasis apskritis buvo surengęs SLA 75 metų sukakčiai paminėti pikniką, kuris įvyko Lietuvių Laisvės parke, Linden, N. J. Piknikas, rodos, buvo gana plačiai skelbtas, oras taip pat buvo labai geras, bet publikos palyginti, nebuvo tiek daug, kiek praityje būdavo. Anais laikais į tokius piknikus būdavo organizuojami autobusai būdavo daug publikos, Bet dabar jau ne. Mat, senieji netekę energijos ir, be to, daug jų ir amžinybę jau išskelavę. Anais laikais, kai ateivių eiles nuolat papildydavo nauji ateiviai, buvo kas kita.

Šio pikniko komisiją buvo sudarę: M. Klimas, S. Vaičiūnas, adv. St. Briedis, A. S. Trečiokas ir kiti. Programa buvo gana įvairi. Atrodo, jaunimas buvo patenkintas. Buvo muzikos - grotu smuiku, akordeonu, skambinta pianu ir net pašokta baletas.

Programos vedėjas savo kalboje minėjo dešras ir kopūstus. Atrodo, jis taikė senąjį kartai. Be reikalo. Mes senieji, nepykstam ant tų kurie valgo dešras ir kopūstus. Kiekvienas žmogus valgo pagal savo skonį. Senoji karta, nežiūrint ką ji valgė, buvo darbšti ir vieninga, buvo ištikima Lietuvai, jos laisvės ir nepriklausomybės idealams.

Ir dabar mes visi vieningai privalome dirbti, kad Lietuva būtų išlaisvinta iš komunizmo vergijos.

Garbė New Jersey lietuviams, sugebėjusiems savo jaunimą įtraukti į SLA veikimą. Kitos lietuvių kolonijos turėtų pasekti jų pavyzdžiu.

Piknike kalbėjo SLA prezidentas P. Dargis, viceprezidentas St. Gegužis, sekretorė B. Pivaronienė. Be to, piknike dalyvavo ir SLA Centro tarnautojai - A. Sodaitis, B. Macijauskienė, T. Gustaitienė O. Vinikienė. Taip pat - Jieva Trečiokienė, Bronė Spūdienė, V. Kalvelis ir kiti SLA veikėjai.

Po pikniko, kai kurie jo dalyviai buvo pakviesti pas Budreckius, žinomus Elizabetho biznierių. Grįžtant į New Yorką, tai buvo tikrai maloni viešnagė.

V. KALVELIS

V. Totoraitytė iš Kolumbijos, Chicagos universitetuose gilnia kalbas ir stiprinasi matematikoje.

J. Parzel, su žmona Marija savo atostogas praleido Briton Wood, N. J. Parzeliai yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai.

Veronika Norvaišaitė, mirusi rugpjūčio 29 d. Palaidota rugsėjo 2 d. iš Apreiškimo parapijos į šv. Jono kapines. Laidotuvių rūpinosi Peter Rogers laidojimo istaiga. Liūdesyje liko dvi seserys, Narvydienė, Brooklyne, ir Laurinaitienė, Sunderland, Mass. Velionė buvo kilusi iš Skilvonų kaimo, Joniškio apylinkės. Į Ameriką atvyko prieš pat pirmąjį pasaulinį karą. Nepriklausomoje Lietuvoje lankėsi 1926 m. Buvo tauri patriotė, Taut. Klubo, SLA 242 kp. ir Tautinės Sąjungos narė. Taip pat nuolatine Vasario 16 gimnazijos ir kitu lietuviškų reikalų rėmėja.

JURGINĖS SUKAKTIS NEWARKE

Sv. Jurgio Pašalpinė Draugija šiais metais mini savo 70 metų sukaktį. Ta proga rugsėjo 10 d. (180 New York Ave., Newark) įvyksta iškilmingas atremontuotos salės atidarymas. Pradžiai 7 v. v. Programoje dalyvaus: konsulas A. Simutis, meras L. P. Carlin, konsilmanas Ph. Gordon, Jūnas Valaitis, prel. I. Kelmelis, kun. P. Totoraitis ir kiti. Be to, dalyvaus solistė Irena Stankūnai-

tė, akordeonistė O. Gutauskaitė, solistas L. Stukas ir Vyrų kvartetas - K. Laurinaitis, K. Bagdonavičius, K. Douches ir L. Stukas. Šokiama groso Eddie Golda orkestras. Bilietus (vienam asmeniui 5 dol.) prašoma išsigyti iš anksto.

J. J. J.

K. Šaučiūnas, iš Philadelphia, lankėsi pas draugus Brooklyne.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS, Salės koncertams, šokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MIŠIUNAI

(Vairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: Applegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudo AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

VIENYBĖ PRAEITĄ SAVAITĘ NEIŠĖJO

Dėl atostogų, kuriomis Vienybės personalas taip pat norėjo pasinaudoti, praeitos savaitės laikraščio numeris nebuvo išleistas.

Jonas Budrys, Lietuvos generalinis konsulas, praneša, kad dr. Petras Daužvardis paskirtas Lietuvos generaliniu konsulu Chicagoje.

Bronius Bieliukas su žmona Ligija, kaip dabar mums pranešama, pakeliui į Kaliforniją, pateko į nelaimę: automobilis nukritęs į gilų griovį ir buvo sudaužytas, nors patys Bieliukai išliko beveik nesužeisti. Bieliukai grįžo į New Yorką lėktuvu.

Margareta Milienė, žinomo vietos biznieriiaus Prano Milo žmona, po sunkios operacijos ligoninėje, sveiksta namie.

Vincas Vyšnys, su žmona Jadvyga išvykęs atostogų į Miami, Floridą, siūnčia linkėjimus.

Dr. M. Devenis su žmona Alena atvyko iš Santa Monica, Cal. ir čia, rytinėse valstybėse, žada pabūti keletą savaitių.

Grazina Rannitienė, rašytojo Aleksio Rannito žmona, yra susirgusi ir gydoma ligoninėje.

Antanas Mačionis, inžinierius, žinomas veikėjas, džiaugiasi, po 13 metų gavęs progos pamatyti Europą. Mačionis aplankė Angliją, Olandiją, Vokietiją, Šveicariją, Italiją, Prancūziją ir Angliją.

Danutė Klimienė (Paškevičiūtė) kūrė straipsnis apie Vytautą Mačernį dedamas šiame numeryje, savo atostogas praleido Deep Creek Lake, Md.

Stasys Aušrotas, iš San Diego, Cal. atsiuntė savo ir savo draugo 10 dolerių auką Vienybės deimantiniam fondui.

V. Tysliaviienė, Vienybės redaktorė, kartu su seseria ir svainiu Elena ir Petru Vainiūnais, iš Philadelphijos, atostogų metu lankėsi Washingtono ir pas brolių Antaną Vaivadą ir jo šeimą gyv. McLean, Virginijoje. Vėliau broli aplankė ir jaunesnioji Tysliavienės ir Vainiūniūnės sesuo, Ona Vaivadaitė.

Dailininkė F. Urbaitytė šiomis dienomis grįžo iš Europos, kur ji išbuvo apie tris mėnesius.

Lietuvos Atsiminimų radijo piknikas

Lietuvos Atsiminimų radijo jubiliejinį pikniką Royal Gardens parke, 990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N. J. rugsėjo 10 d. brooklyniečių autobusą organizuoja Marytė Šalinskienė ir Jonas Valaitis.

Autobusas išeis 1 val. nuo Šalinskių laidojimo įstaigos; 1:30 val. nuo Valaičių Arlington Restorano ir 2 val. p. p. nuo Piliečių Klubu. Kelionė su įėjimu į pikniką, \$3.25. Dėl vietų skambinti Šalinskienei - Virginia 7-4499, arba Valaičiui - Taylor 7-9842.

Autobusus taip pat organizuoja Bronx, N. Y., Paterson N. J., ir Bayonne, N. J. lietuviai. Mažesnes ekskursijos ruošiamos iš Philadelphijos, Wilkes-Barre, Bostono, Worcesterio, Washingtono ir artimesnių Connecticut miestų.

Jubiliejiame radijo piknike bus renkama gražiausioji šios apylinkės lietuvaitė, kuriai bus suteiktas titulas Miss Lithuania of 1961. Gražuolę apvainikuos Genė Antanaitytė, kuri tarpt. parodoje Chicagoje buvo išrinkta "Miss Lithuania". Antanaitytė specialiai atskrenda iš Chicago.

V. Maželio nuotrauka

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos suvažiavimo proga New Yorke (Baltijos Laisvės Namuose) buvo suruoštas pagerbimas prelatui Balkūnui, ta proga paminint jo darbavimąsi Bendruomenėje. Prel. Balkūnas, kaip žinoma buvo Bendruomenės organizacinio komiteto pirmininkas. Nuotraukoje (iš k. į d.) kun. S. Santaras, Vl. Jakubėnas, prel. J. Balkūnas, O. Bačkienė, Iz. Dillienė, dr. S. Bačkis, Šlepetienė. Stovi: J. Jasaitis, S. Barzdukas, inž. V. Dilis, dr. P. Vileišis. J. Brazaitis. J. Šlepetys, dr. A. Trimakas, D. Penikas, J. Valaitis. Priešakyje P. Vainauskas, P. Minkūnas, P. Naujokaitis.

Mirė Tėvynės redaktorius L. Vasil

Praeita ketvirtadienio rytą vienoje New Yorke ligoninėje mirė Leonas Vasil-Vasiliauskas, ilgametis SLA organo Tėvynės redaktorius.

Velionis nemėgo apie save kalbėti, todėl nėra žinoma net jo gimimo data. Spėjama, buvęs apie 65 m. amžiaus. Kileš iš pietų Suvalkijos. Į Ameriką

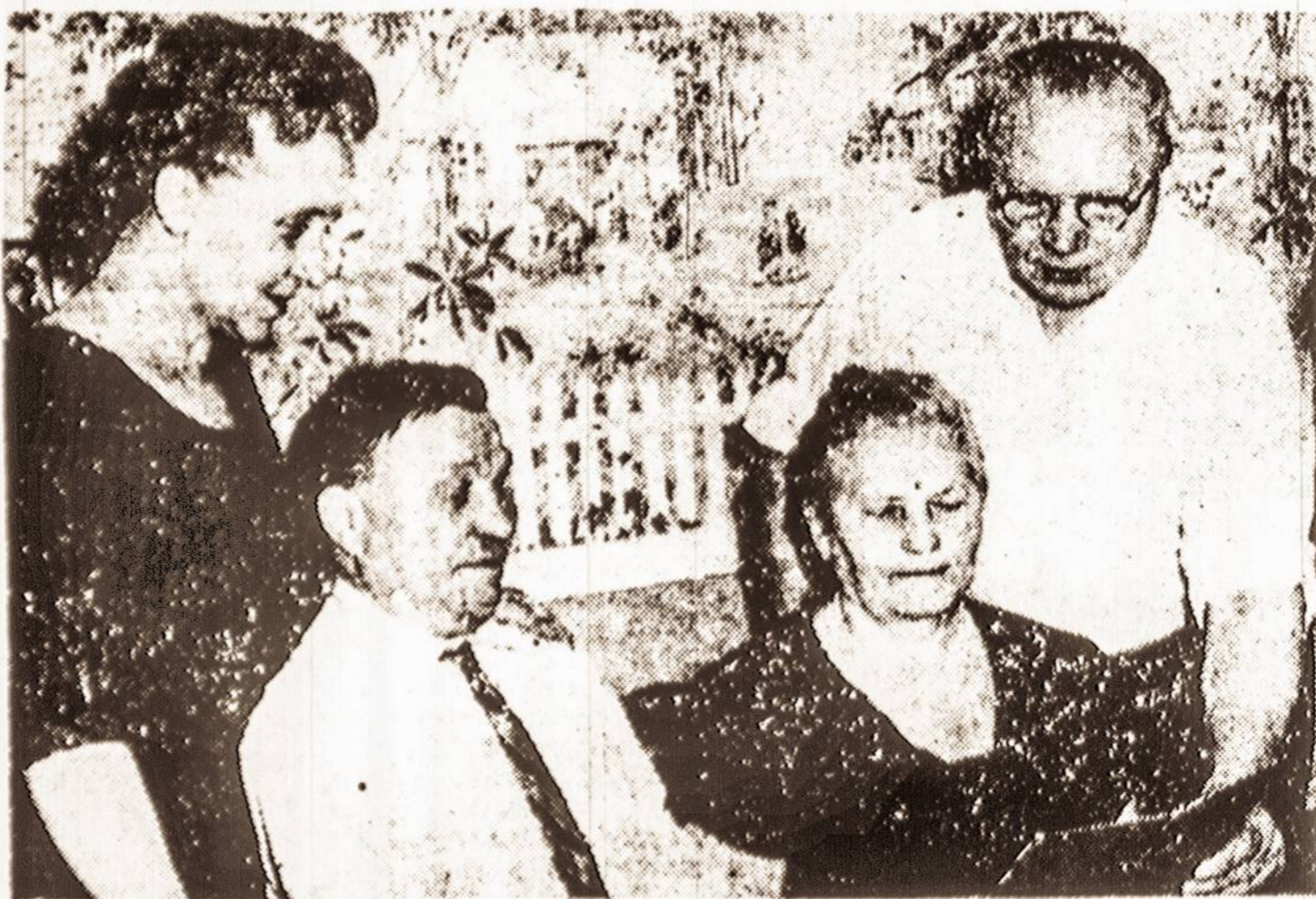
atvykęs prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Ilgus metus dirbo kaip linotipininkas, SLA spaustuviėje. L. Vasil 1948 m. buvo išrinktas Tėvynės redaktorium. Tokie būdu SLA seimas ir iš dalies Vykdomoji Taryba jam buvo užkrovusi net dvi pareigas - redaktoriaus ir linotipininko. Abi šias pareigas velionis atlikdavo nesiskusdamas, nors Susivienijimas jam mokėdavo tik už laikraščio redagavimą. Tiesa, jam padėdavo K. Paulauskas ir J. Stilsonas, bet paskutiniu metu ir jų sveikatai sušlubavus, velionis spaustuviėje dirbdavo beveik vienas. K. Paulauskas atėdavo padėti tik keletą valandų į savaitę. Šiuo metu SLA spaustuviėje laikinai talkina J. Steponaitis. Tėvynės redagavime velioniui daugiausia padėdavo SLA Centro raštinėje dirbęs rašytojas Juozas Petrėnas. Dabar, kaip SLA sekretorė B. Pivaronienė praneša, Tėvynės redagavimas laikinai pavestas patiems SLA centro tarnautojams.

Parduodamas dviejų šeimynų namas Cypress sekcijoje. Savininkas tuojau gali keltis gyvensti. Kreiptis: 133 Logan Street, Brooklyn. Tel. TA 7-6355.

Jieškoma sekretorė lietuvių istaigai Brooklyne. Turi mokėti tobulai angliškai ir lietuviškai. Skubiai kreiptis: EV 4-1984.

Vienybės skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, maloniai prašomi nedelsti atsilyginti už laikraštį. Prenumeratos terminas pažymėtas greta vardo ir adreso. Prenumerata metams - \$7.00, iš anksto sumokant už dvejus metus - \$12.00, už tris metus - \$15.00.

Andrius ir Petronėlė Jakulevičiai (sėdi) praeita pavasarį atvykę iš Lietuvos, aplanko savo seserį Vandą ir svainį Antaną Zemačius, New Britain, Conn. Jakulevičiai po pirmojo pasaulinio karo išvyko į Lietuvą, kur įsigijo ūkį ir pastoviai apsigyveno. Po šio karo Jakulevičiai norėjo grįžti į Ameriką, bet tik po didelių dukters Onos Mikalūnienės pastangų jiems pavyko. Tik kai Mikalūnienė su ekskursija nuvykusi į Maskvą, parašė laišką Chruščiovui, tėvams buvo leista išvykti. Dabar Jakulevičiai gyvena pas dukterį O. Mikalūnienę, Elmhurst, L. I. Sūnus, Jonas Jakulevičius su šeima gyvena Brooklyne.

KONCERTAS SEZONO UŽDARYMO PROGA

Lake Hotel, Asbury Park, N. J. sezono uždarymo proga šeštadienį rugsėjo 23 d. 6 val. vakare įvyksta didžiulis koncertas, kuriame dalyvauja operos solistė Juzė Augaitytė iš Philadelphijos, smuikininkas Teodoras Katzas iš New Yorke. Be to eilėraščius deklamuos Bronė Venckienė iš Newarko. Solistas akompanuos Algirdas Kačanauskas. Po koncerto gražiame Anchor

Room bus ir kitų įvairenybių bei pamarginimų. Šiuo koncertu domisi ir kiti gyvenantieji. Jau dabar eilė asmenų žada atvykti ne tik iš New Jersey, bet ir iš New Yorke Connecticut ir Pensylvanijos valstybių. Žada atvykti daug jaunimo iš Operetės Choro, Rūtos ansamblio ir kt.

Senyvo amžiaus žmogus sutinka dalintis savo namais, gražioje rezidencinėje Philadelphijos apylinkėje, su moteria galinčia atlikti lengvas ruošos pareigas. Nemokamas kambarys, maistas ir savaitinė alga. Pageidaujama, kad asmuo mokėtų vairuoti automobilį - turėtų leidimą. Kreiptis: 426 Myrtle Ave., Cheltenham, Pa. Telefonas: Essex 9-2562.

PUIKI DOVANA BĖT KURIA PROGA!

Naujai pagaminta pirmoji lietuvių kompozitoriaus ilgo grojimo pramoginės muzikos plokštelė

Lietuviškai įdainuota 10 šokių muzikos Hi-Fi ir Stereo plokštelė gaunama lietuviškose spaudos ir dovanų parduotuvėse.

Augustinas ir Ursulė Paškevičiai, 140 Forbell St., Brooklyn, šiomis dienomis minėję savo vedybų aukštinę sukaktį. Sūnus, Edvardas ir Albinas, su marčiomis, kaip nuotraukoje matyti, šia proga tėvams suruošė vakarienę Arlingtono restorane, 385 Arlington Ave., Brooklyne.